

Rrjeti i Grave të Kosovës

Mbështet, mbron dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave në Kosovë

Sa Kushton Mbrojtja?

Kostoja e Shërbimeve të Ofruara nga Rrjeti Shqiptar për Fuqizimin e Grave për Trajtimin e Dhunës me Bazë Gjinore në Shqipëri

Mars 2025

Përmbajtja

Akronimet	3
Përmbledhje ekzekutive.....	4
1. Hyrje.....	6
2. Kuadri Ligjor Përkatës	7
2.1. Angazhimet Ndërkombëtare	7
2.2. Kuadri Rregullator i Shqipërisë.....	9
2.3. Legjislacioni Sekondar dhe Korniza e Politikave	11
2.4. Konkluzioni.....	14
3. Shërbimet e disponueshme.....	14
3.1. Strehim dhe Qendër për Kriza të Dhunës Seksuale	14
3.2. Linja Kombëtare e Ndhmës.....	17
3.3. Këshillimi Ligjor	17
3.4. Përmbledhje e shërbimeve të ofruara nga anëtarët e AWEN	18
3.5. Konkluzion.....	19
4. Buxheti i përgjegjshëm gjinor për shërbimet financiare	19
4.1. Konkluzioni.....	22
5. Gjetjet: Kostot e shërbimeve për trajtimin e dhunës me bazë gjinore	23
5.1. Metodologjia	23
5.2. Kostot e vlerësuara fillimisht për vitet 2025-2028	23
6. Rekomandimet.....	26
6.1. Për kornizën ligjore.....	26
6.2. Për Qeverinë, veçanërisht Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.....	27
6.3. Për ofruesit e shërbimeve të shoqërisë civile	28
Shtojcat.....	29
Shtojca 1. Modeli për koston për njësi të shërbimeve.....	29
Shtojca 2. Shërbimet e ofruara nga OJQ-të.....	31
Referencat	33

Akronimet

ALL	Lekë Shqiptare
AWEN	Rrjeti i Fuqizimit të Grave në Shqipëri
KE	Këshilli i Evropës
MRK	Mekanizmat e Referimit të Koordinuar
FGE	Forumi i Gruas Elbasan
OSHC	Organizatë e Shoqërisë Civile
DHP	Dhunë në Familje
BE	Bashkimi Evropian
DHBGJ	Dhunë me Bazë Gjinore
SMIDHBGJ	Sistemi i Menaxhimit të Informacionit mbi Dhunën me Bazë Gjinore
QSh	Qeveria e Shqipërisë
BPGJ	Buxheti i Përgjegjshëm Gjinor
GREVIO	Grupi i Ekspertëve për Veprim kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje në Evropë
KS	Konventa e Stambollit
RRrGK	Rrjeti i Grave të Kosovës
LGBTIQ+	Lezbike, Gej, Biseksualë, Trans*, Interseks, Queer dhe persona të tjerë të identifikuar
MSHMS	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
PKAF	Programi i Kornizës Afatmesme të Financave
OJQ	Organizatë Joqeveritare
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim
QKKP	Qendra Kombëtare e Kalimit të Përkohshëm
MPFP	Menaxhimi i Publik i Financave dhe Përgjegjshmëria
QZQ	Qëllimi i Zhvillimit të Qëndrueshëm
UNDP	Programi i Kombeve të Bashkuara për Zhvillim
UNFPA	Fondi i Kombeve të Bashkuara për Popullsinë
DHNG	Dhuna ndaj Grave
VDH	Viktima të Dhunës
OSHC DG	Organizata e Shoqërisë Civile për të Drejtat e Grave
QNL	Qendra për Nisma Ligjore Qytetare

Përmbledhje ekzekutive

Qeveria e Shqipërisë është e angazhuar për zbatimin e Konventës së Këshillit të Evropës për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje (KS), e cila kërkon ofrimin e shërbimeve gjithëpërfshirëse dhe të orientuara drejt viktimave për personat që kanë pësuar dhunë me bazë gjinore. KS u kërkon shteteve palë të alokojnë burime të përshtatshme financiare dhe njerëzore për zbatimin e politikave të integruara për luftimin e të gjitha formave të dhunës, duke përfshirë mbështetjen për organizatat e shoqërisë civile (OSHC) të angazhuara në adresimin e dhunës me bazë gjinore. Për shkak të shërbimeve të pamjaftueshme shtetërore, OSHC-të ofrojnë disa shërbime të specializuara për zbatimin e KS në Shqipëri.

Pavarësisht rolit të tyre jetik, OSHC-të nuk financohen mjaftueshëm nga Qeveria. Rrjeti Shqiptar për Fuqizimin e Grave (AWEN) dhe Rrjeti i Grave të Kosovës (RrGK) kanë vlerësuar kostot e shërbimeve të OSHC-ve për adresimin e dhunës me bazë gjinore për të ndihmuar në planifikimin e buxhetit të Qeverisë. Ky dokument përshkruan kostot e anëtarëve të AWEN për ofrimin e mbështetjes emergjente, strehimit, ndihmës juridike dhe shërbimeve të riintegrit, si ndër ofruesit kryesorë të këtyre shërbimeve në Shqipëri. Dokumenti nuk vlerëson kostot e shërbimeve të ofruara nga shteti ose OSHC-të e tjera, të cilat duhet të analizohen çdo vit për të siguruar alokime të mjaftueshme të buxhetit shtetëror në përputhje me KS. Gjithashtu, ky dokument nuk përlllogarit koston e shërbimeve që ende nuk janë vënë në funksion, por që nevojiten sipas KS, çka kërkon studime të mëtejshme. Përmirësimi i cilësisë së shërbimeve mund të përfshijë kosto shtesë, si përditësimi i shërbimeve ekzistuese për të përmbushur standardet më të mira të praktikës të përcaktuara nga KS (p.sh., qasje për personat me aftësi të kufizuara, zgjerimi i shërbimeve në zona të reja gjeografike, shërbime gjithëpërfshirëse të rehabilitimit). Këto kosto duhet të merren parasysh në të ardhmen.

Mesatarisht, ofruesit e shërbimeve kanë ndihmuar rreth 2,000 persona në vit midis 2020 dhe 2024. Ky numër mund të përdoret për të parashikuar numrin e pritshëm të përfituesve në vitet e ardhshme: 2,000. Kërkesa për këto shërbime mund të rritet, veçanërisht nëse fushatat ndërgjegjësuere dhe sensibilizimi inkurajojnë më shumë persona që kanë pësuar dhunë të kërkojnë ndihmë. Ndërkohë, nuk këshillohet që kostot e shërbimeve të llogariten vetëm bazuar në numrin e personave të ndihmuar, pasi shërbimet duhet të jenë gjithmonë të disponueshme, veçanërisht në situata emergjente. Ofruesit e shërbimeve duhet të kenë staf të disponueshëm dhe të gatshëm për të ndihmuar në çdo kohë. Prandaj, kostot totale të shërbimeve të organizatave duhet të vlerësohen për të garantuar një shërbim të qëndrueshëm dhe të disponueshëm. Të dhënat mbi kostot operacionale mund të përdoren për të parashikuar koston e një shërbimi gjithëpërfshirës dhe të pandërprerë, siç parashikohet nga KS.

Në përgjithësi, Qeveria e Shqipërisë duhet të rrisë buxhetin shtetëror me 196 milionë lekë për vitin 2026, 197 milionë lekë për vitin 2027 dhe 199 milionë lekë për vitin 2028 në kuadër të Programit Buxhetor Afatmesëm (PBA), për të financuar shërbimet ekzistuese të anëtarëve të AWEN në përputhje me KS dhe rekomandimet e Grupit të Ekspertëve për Veprim kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje në Evropë (GREVIO), duke përmbushur kështu përgjegjësinë e Qeverisë për të ofruar shërbime gjithëpërfshirëse. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS) duhet t'i alokojë këto fonde duke i shpërndarë sipas qarqeve, siç është modaliteti aktual i financimit për Vatrën dhe Linjën e Këshillimit, për shembull. Ministria duhet të rrisë linjën e saj buxhetore për të garantuar mbulimin e plotë të këtyre OSHC-ve dhe shërbimeve të tyre ekzistuese. Financimi i ardhshëm dhe i vazhdueshëm duhet të ofrohet për këto dhe OSHC-të e tjera ofruese të shërbimeve, duke ndjekur monitorimin e përdorimit transparent të fondeve shtetërore. Kostot mund të ndryshojnë çdo vit për shkak të faktorëve si ndryshimi i kërkesës për shërbime dhe inflacioni. Zgjerimi i shërbimeve për të përmbushur nevojën do të kërkonte kosto shtesë të lidhura me ndërtimin ose rikonstruksionin e objekteve, blerjen e pajisjeve shtesë dhe shpenzimet për burimet njerëzore, ndër të tjera. Këto duhet të merren në konsideratë gjatë planifikimit të prioritetëve buxhetore afatmesme për të zgjeruar shërbimet ekzistuese në përputhje me KS dhe angazhimet në Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore. Prandaj, ushtrimet për vlerësimin e kostove duhet të kryhen çdo vit në bashkëpunim të ngushtë me ofruesit e shërbimeve dhe parashikimet buxhetore afatmesme duhet të përditësohen çdo vit, duke përdorur praktikën më të mira të buxhetimit të ndjeshëm ndaj gjinisë.

Ndërkohë, MSHMS mund të përmirësojë saktësinë e mbledhjes, mirëmbajtjes dhe analizimit të të dhënave në sistemin e menaxhimit të të dhënave REVALB (Regjistrimi i Dhunës) për të mbështetur analizën gjinore që mund të ndihmojë në parashikimin e nivelit të kërkesës për shërbime, veçanërisht në zonat e nënshërbyera. Ministria duhet të sigurojë trajnime të vazhdueshme dhe të detyrueshme për zyrtarët e angazhuar në regjistrimin e të dhënave për të rritur cilësinë, siç rekomandohet nga GREVIO, dhe të alokojë burime shtesë për strehat dhe Qendrat e Krizave për Dhunimet për të zbatuar detyrimet sipas KS. MSHMS duhet të alokojë fonde të mjaftueshme dhe të qëndrueshme për të mbuluar të gjitha kostot e ofruesve të shërbimeve sipas kërkesave të KS, duke vazhduar vlerësime të ngjashme të kostove çdo vit.

1. Hyrje

Qeveria e Shqipërisë është angazhuar për zbatimin e Konventës së Këshillit të Evropës për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, të njohur gjithashtu si "Konventa e Stambollit" (KS),¹ e cila kërkon ofrimin e shërbimeve të gjithëanshme dhe të përqendruara te viktimat për personat që kanë pësuar dhunë me bazë gjinore. Qeveria nuk ka ekspertizën dhe kapacitetet e mjaftueshme për të ofruar këto shërbime e vetme. Prandaj, ajo mbështetet te shërbimet e ofruara nga organizatat e shoqërisë civile për të drejtat e grave (OJF), të cilat kanë dekada përvojë në ofrimin e këtyre shërbimeve. Megjithatë, Qeveria nuk ka ndarë financime të mjaftueshme për këto shërbime, gjë që rrezikon ekzistencën e qendrave që i ofrojnë ato dhe, rrjedhimisht, viktimat e dhunës. Për të zbatuar angazhimet e saj sipas Konventës së Stambollit, Qeveria e Shqipërisë ka nevojë urgjente të ndajë burime financiare nga buxheti i saj për ofruesit e shërbimeve të OJF-ve. Për ta bërë këtë, nevojiten vlerësime të përshtatshme buxhetore.

Duke u bazuar në hulumtimin dhe përvojën e saj në Kosovë,² ku ka avokuar me sukses që Qeveria të financojë plotësisht strehëzat, Rrjeti i Grave të Kosovës (RrGK) ka zhvilluar një metodologji për vlerësimin e kostove të shërbimeve të ofruara nga OJF-të për adresimin e dhunës me bazë gjinore, duke përfshirë shërbimet ekzistuese dhe ato që ende nevojiten në përputhje me KS.³ Kjo metodologji fokusohet në kostot e OJF-ve për ofrimin e mbështetjes emergjente, strehimit dhe shërbimeve të riintegritit. Kjo metodologji ka shërbyer si bazë për këtë analizë. Anëtarët e Rrjetit Shqiptar për Fuqizimin e Grave (AWEN), si disa nga ofruesit kryesorë të këtyre shërbimeve në Shqipëri, përbëjnë njësinë kryesore të analizës. Ekzistojnë edhe ofrues të tjerë shërbimesh dhe nevojiten shërbime shtesë në përputhje me Konventën e Stambollit; megjithatë, këto nuk ishin fokusi i kësaj analize dhe duhet të shqyrtohen në analiza të ardhshme. AWEN synon të përdorë gjetjet për të informuar propozime të veçanta buxhetore drejtuar Qeverisë së Shqipërisë për financimin e duhur të këtyre shërbimeve. Anëtarët e AWEN-it gjithashtu mund ta përdorin këtë metodologji për të llogaritur kostot në vitet e ardhshme.

Për të siguruar që metodologjia të bazohet në praktikat më të mira aktuale, është kryer një rishikim i shpejtë i literaturës, bazuar në dispozitat e Konventës së Stambollit. Ky rishikim synoi të ndërtohej mbi udhëzimet dhe procedurat ndërkombëtare për metodologjitë e llogaritjes së kostove. Megjithëse nuk ka një qasje të vetme të përshtatshme për të gjitha rastet e buxhetimit të përgjegjshëm ndaj gjinisë (BPGJ) për shërbimet kundër dhunës me bazë gjinore, ekziston një bazë gjithnjë në rritje e njohurive mbi praktikat efektive dhe udhëzime për zbatimin. Dy qasjet kryesore janë "llogaritja e ndikimit" dhe "llogaritja e njësisë". Ndërsa llogaritja e ndikimit fokusohet në përcaktimin e kostos së përgjithshme të dhunës në familje për shoqërinë dhe në evidentimin e kostove të fshehura, llogaritja e njësisë përfshin matjen e kostove për institucionet dhe ofruesit e shërbimeve. Llogaritja e njësisë shpesh përdoret për të vlerësuar kostot e reagimeve ndaj dhunës ndaj grave (DHNG), duke ofruar kështu prova për financimin e ardhshëm dhe duke lehtësuar matjen e përparimit drejt përmbushjes së detyrimeve ndërkombëtare.⁴ Kjo metodologji përdor vlerësimin e kostove njësoje, pasi që është më e përshtatshme për identifikimin dhe buxhetimin e kostove të ofruesve të shërbimeve.

RrGK është mbështetur në burime ndërkombëtarisht të pranuar për të zhvilluar këtë ushtrim vlerësimi. Konkretisht, "Pakoja e Shërbimeve Thelbësore për Gratë dhe Vajzat e Prekura nga Dhuna" e UN Women ofron udhëzime të hollësishme për vlerësimin e burimeve të nevojshme për shërbime të specializuara.⁵ Gjithashtu, u konsultuan "Strehëzat për Viktimat e Dhunës me Bazë Gjinore në Evropë:

¹ Këshilli i Evropës, [Angazhimi i Shqipërisë për hyrjen në fuqi](#), 2014.

² RrGK, [Me çfarë çmimi? Alokimet Buxhetore për Zbatimin e Kornizës Ligjore kundër Dhunës në Familje në Kosovë](#), 2012.

³ Bashkëpunimi në këtë analizë u bazua në bashkëpunimin ekzistues mes RrGK dhe AWEN.

⁴ Appelt, B., Romanin, A. & Perttu, S. "Larg Dhunës: Udhëzues për krijimin dhe funksionimin e një strehimi për gra", Vjenë: WAVE, 2004.

⁵ UN Women, "Paketa e Shërbimeve Thelbësore për Gratë dhe Vajzat që Janë Objekt i Dhunës, Moduli 7, Udhëzime për vlerësimin e kërkesave për burime për një paketë minimale shërbimesh për ndërhyrje të zgjedhura

Praktikat Më Të Mira dhe Sfidat" e Logar Rosa, e cila ofron një përmbledhje të dobishme mbi detyrimet e KS.⁶ Pyetësori bazë i vlerësimit të Grupit të Ekspertëve për Veprimin kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje në Evropë (GREVIO) ofron udhëzime për llogaritjen e kostove sipas njësive dhe është marrë parasysh gjatë këtij procesi.⁷ Gjithashtu, është shqyrtuar kuadri ligjor i Shqipërisë si dhe situata aktuale e strehave dhe shërbimeve për të mbijetuarat e dhunës, me qëllim kuptimin e angazhimeve ligjore, burimeve financiare të disponueshme, infrastrukturës ekzistuese dhe nevojave për përmirësim.

2. Kuadri Ligjor Përkatës

Ky seksion shqyrton kuadrin ligjor të rëndësishëm për vlerësimin e kostove të shërbimeve, duke përfshirë angazhimet ndërkombëtare, ligjet dhe aktet nënligjore.

2.1. Angazhimet Ndërkombëtare

2.1.1. Konventa e Stambollit

Shqipëria është e angazhuar për zbatimin e Konventës së Stambollit (KS).⁸ KS parasheh një gamë të gjerë shërbimesh të specializuara të mbrojtjes dhe mbështetjes për gratë, fëmijët e tyre dhe vajzat e ekspozuara ndaj dhunës. Shtetet palë duhet të "ofrojnë ose të sigurojnë shërbime të specializuara mbështetëse për të gjitha gratë viktime të dhunës dhe fëmijët e tyre".⁹ Ky studim i kostove shqyrton tre lloje kryesore të shërbimeve të specializuara:

1. Strehëzat për gratë si shërbime rezidenciale që ofrojnë akomodim të sigurt dhe mbështetje.
2. Qendrat për gratë, duke përfshirë qendrat për dhunën seksuale dhe përdhunimin, që ofrojnë mbështetje jorezidenciale si ndërhyrje në krizë, këshillim, mbështetje për të u qasur të drejtave, shoqërim në gjykatë, mbështetje proaktive, shërbime të terrenit dhe të tjera.
3. Linjat e ndihmës për gratë që ofrojnë këshillim me telefon dhe mbështetje online përmes emailit dhe chat-eve të ndihmës

Lidhur me strehëzat, KS kërkon:

Të krijohen strehëzat në numër të mjaftueshëm për të siguruar akomodim të përkohshëm të përshtatshëm për të gjitha viktimat. Çdo lloj dhune kërkon mbështetje dhe mbrojtje specifike, dhe stafi duhet të jetë i trajnuar për t'i ofruar këto shërbime. Termi "numër i mjaftueshëm" synon të garantojë se nevojat e të gjitha viktimave janë të përmbushura, si në kuptimin e vendeve të strehimit ashtu edhe të mbështetjes së specializuar.

Raporti Përfundimtar mbi Veprimtarinë e Grupit të Punës së Këshillit të Evropës për Luftimin e Dhunës ndaj Grave, përfshirë Dhunën në Familje (EG-TFV (2008)6), **rekomandon akomodim të sigurt në strehëza të specializuara për gratë, të disponueshme në çdo rajon, me një vend për**

---

në Programin Global të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara për Shërbimet Thelbësore për Gratë dhe Vajzat që Janë Objekt i Dhunës dhe përtëj", 2020.

⁶ Logar Rosa, "Strehëzat për Viktimat e Dhunës me Bazë Gjinore në Evropë: Praktikat më të Mira dhe Sfidat", Programi EUROSOCIAL, 2021, f. 23.

⁷ Sistemi i Menaxhimit të Informacioneve për Dhunën me Bazë Gjinore (GBVIMS), "Lidhja e Analizës së të Dhënave me Serinë e Programimit", pa datë, GREVIO, 2016. [Pyetësori](#) i plotë është në dispozicion online.

⁸ Ligji Nr. 47/2018, Për Disa Shtesa dhe Ndryshime, 2018, në Ligjin Nr. 9669, 2006, Për Masat Kundër Dhunës në Marrëdhëniet Familjare.

⁹ Këshilli i Evropës, [Konventa e Stambollit](#), 2012, Neni 22.2.

familje për çdo 10,000 banorë. Megjithatë, numri i vendeve në strehëza duhet të përcaktohet sipas nevojës reale.¹⁰

Sa i përket qendrave për gratë, përfshirë qendrat për dhunën seksuale, KS përfshin:

Kërkesa për të parashikuar ngritjen e qendrave të tilla vendos një detyrim për Palët në Konventë që të sigurojnë që kjo të bëhet në numër të mjaftueshëm, por edhe të sigurojnë qasjen e tyre të lehtë dhe që shërbimet e tyre të kryhen në mënyrën e duhur. Raporti Përfundimtar i Aktivitetit të Forcës së fuqisë punëtore të Këshillit të Evropës për Luftimin e Dhunës ndaj Grave, përfshirë Dhunën në Familje (EG-TFV (2008)6) **rekomandon që një qendër e tillë duhet të jetë e disponueshme për çdo 200,000 banorë dhe se shtrirja e tyre gjeografike duhet t'i bëjë ato të qasshme për viktimat në zonat rurale po aq sa në qytete.** Termi “i përshtatshëm” synon të sigurojë që shërbimet e ofruara janë të përshtatshme për nevojat e viktimave.¹¹

KS ofron udhëzime mbi numrin e strehëzave dhe qendrave për dhunën seksuale që Shqipëria duhet të ketë, duke siguruar gjithashtu cilësinë e shërbimeve në përputhje me nevojat e viktimave. Si shtet palë, Shqipëria duhet ta përdorë këtë udhëzim për të përcaktuar nevojat dhe për të alokuar buxhetin përkatës.

Nenet 8 dhe 9 të Konventës bëjnë thirrje për mbështetjen e organizatave joqeveritare (OJQ) dhe shoqërisë civile që angazhohen në trajtimin e dhunës me bazë gjinore dhe ofrimin e shërbimeve. Ato përcaktojnë se pala nënshkruese, pra Shqipëria, duhet të ndajë “burime të përshtatshme financiare dhe njerëzore për zbatimin e duhur të politikave, masave dhe programeve të integruara për parandalimin dhe luftimin e të gjitha formave të dhunës që përfshihen në fushëveprimin e kësaj Konvente, përfshirë ato të realizuara nga organizatat joqeveritare dhe shoqëria civile”.¹² Neni 9 specifikisht përcakton se “Palët pranojnë, nxisin dhe mbështesin, në të gjitha nivelet, punën e organizatave përkatëse joqeveritare dhe të shoqërisë civile, aktive në luftën e dhunës kundër grave dhe krijimin e bashkëpunimit efektiv me këto organizata.”¹³ Në lidhje me këto nene, raporti GREVIO i vitit 2024 inkurajon fuqimisht autoritetet shqiptare që:

- a. të planifikojnë/caktojnë fonde të përshtatshme, të mjaftueshme dhe të qëndrueshme për politikën, programet dhe masat për parandalimin dhe luftimin e të gjitha formave të dhunës ndaj grave, si në nivel qendror ashtu edhe në atë bashkiak;
- b. të sigurojë, nëpërmjet financimit adekuat, një rol të qëndrueshëm për OJF-të për të drejtat e grave, që ofrojnë shërbime mbështetëse për viktimat e çdo forme të dhunës ndaj grave dhe të gjitha kategorive të viktimave, duke përfshirë ndihmën juridike, për shembull, nëpërmjet granteve afatgjata të bazuara në procedura transparente të prokurimit, dhe për të hequr pengesat e panevojshme burokratike në procesin e aplikimit për financim.¹⁴

Për më tepër, neni 13 i KS kërkon që shtetet palë të promovojnë ose të organizojnë fushata ndërgjegjësimi dhe programe në bashkëpunim me institucionet për të drejtat e njeriut, trupat e barazisë dhe OJQ-të, veçanërisht organizatat e grave, për të edukuar publikun mbi të gjitha format e dhunës të mbuluara nga KS dhe ndikimet e tyre, përfshirë edhe dhunën ndaj fëmijëve. Gjithashtu, kërkohet shpërndarja e gjerë e informacionit mbi masat e disponueshme për parandalimin e dhunës.¹⁵ Kështu, këto përpjekje për ndërgjegjësim duhet të financohen nga shtetet pale.

¹⁰ Këshilli i Evropës, [onventa për Parandalimin dhe Luftimin e Dhunës Kundër Grave dhe Dhunës në Familje](#), 2011, f. 25.

¹¹ Po aty., f. 26.

¹² Po aty., Neni 8.

¹³ Po aty., Neni 9.

¹⁴ Këshilli i Evropës, GREVIO [report on Albania](#), 2024, f. 14.

¹⁵ Këshilli i Evropës, [Konventa e Stambollit](#), 2012, Neni 13.

2.2. Kuadri Rregullator i Shqipërisë

Ofrimi i shërbimeve sociale lidhur me dhunën me bazë gjinore në Shqipëri rregullohet nga një kuadër ligjor që përcakton standardet, kriteret dhe indikatorët e detyrueshëm për ofruesit e shërbimeve, përfshirë organizatat e grave. Ky kuadër duhet të sigurojë që shërbimet si mbështetja emergjente, strehimi dhe riintegrimi për personat që kanë përjetuar dhunë me bazë gjinore të përmbushin standardet e cilësisë dhe sigurisë në përputhje me KS.

2.2.1. Ligji për Barazinë Gjinore në Shoqëri

Ky ligj synon të sigurojë mbrojtje efektive kundër diskriminimit me bazë gjinore, duke vendosur masa që garantojnë mundësi të barabarta për gratë dhe burrat dhe duke eliminuar çdo formë diskriminimi.¹⁶ Gjithashtu, ligji përcakton përgjegjësitë e autoriteteve të pushtetit qendror dhe vendor për hartimin dhe zbatimin e akteve dhe politikave normative që mbështesin zhvillimin dhe promovimin e barazisë gjinore në shoqëri. Ky ligj bazohet në parimin e barazisë dhe mosdiskriminimit, si dhe në parime të tjera të përcaktuara në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, në Konventën për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave dhe në akte të tjera ndërkombëtare të ratifikuara nga Shqipëria. Ligji është i rëndësishëm për trajtimin e dhunës me bazë gjinore si ndër format më të këqija të diskriminimit me bazë gjinore. Ai gjithashtu lidhet me sigurimin e qasjes në shërbime pa diskriminim bazuar në gjini, midis faktorëve të tjerë si vendndodhja gjeografike, paaftësia dhe përkatësia etnike.

2.2.2. Ligji për Masat kundër Dhunës në Marrëdhëniet Familjare

Ky ligj ndryshon një ligj të mëparshëm, duke synuar parandalimin dhe reduktimin e dhunës në familje në të gjitha format e saj përmes masave të duhura ligjore dhe veprimeve të tjera të nevojshme, duke garantuar njëkohësisht mbrojtjen e familjarëve viktimë të dhunës në familje. Ai fokusohet në mënyrë specifike në ofrimin e mbrojtjeve ligjore dhe të tjera të nevojshme për grupet e cënueshme si fëmijët, të moshuarit, personat me aftësi të kufizuara dhe individë të tjerë që kërkojnë mbrojtje të veçantë.¹⁷ Më tej, neni 7.4 mbi Detyrat e autoriteteve përgjegjëse përcakton se “Njësitë e vetëqeverisjes vendore, bazuar në dispozitat e legjislacionit në fuqi për vetëqeverisjen vendore, në kuadër të zbatimit të këtij ligji, kanë detyrat e mëposhtme: krijimin e qendrave sociale dhe të rehabilitimit për viktimat dhe ofrimin e shërbimeve për ta; koordinimin e punës me qendrat ekzistuese, duke u dhënë përparësi qendrave të specializuara në fushat përkatëse dhe qendrave emergjente për trajtimin e menjëhershëm të viktimave të dhunës në familje”.¹⁸

2.2.3. Ligji për Shërbimet Sociale

Neni 31 përshkruan të drejtën për strehim. Ai angazhohet për masat për të “1) promovuar qasjen në strehim të një standardi adekuat; 2) parandalimi dhe zvogëlimi i numrit të të pastrehëve me qëllim eliminimin gradual të të pastrehëve; 3) ta bëjë strehimin të përballueshëm për ata që nuk kanë burime të mjaftueshme.”¹⁹ Më tej, neni 17 fokusohet në të drejtat e fëmijëve dhe të rinjve për mbrojtje ekonomike, ligjore dhe sociale, duke synuar mbrojtjen e tyre nga neglizhenca, dhuna dhe shfrytëzimi.²⁰ E drejta për strehim lidhet me të drejtën për një strehim të sigurt dhe adekuat pas strehimit emergjent, si pjesë e shërbimeve gjithëpërfshirëse të rehabilitimit për personat që kanë pësuar dhunë.

¹⁶ Ligji [Nr. 9970/2008](#) për Barazinë Gjinore në Shoqëri, 2008.

¹⁷ [Ligji Nr. 47/2018, për Shtesa dhe Ndryshime](#) në Ligjin Nr. 9669, 2006, për Masat Kundër Dhunës në Marrëdhëniet Familjare, veçanërisht Neni 3.

¹⁸ Po aty., Neni 7.4.

¹⁹ Ligji [Nr. 7703](#), datë 11.5.1993 për Shërbimet Sociale, f. 89.

²⁰ Po aty., f. 85.

2.2.4. Ligji për Strehimin Social

Në vitin 2018, për të harmonizuar politikat e saj me Konventën e Stambollit, Qeveria Shqiptare miratoi këtë ligj, i cili garanton strehim të përshtatshëm dhe të sigurt për viktimat e dhunës me bazë gjinore. Qendra për Nisma Ligjore Qytetare (CLCI) ka deklaruar se ligji u miratua në bashkëpunim me shoqërinë civile gjatë procesit të konsultimit dhe është përshtatur me standardet ndërkombëtare të përcaktuara nga Konventa e Stambollit, duke zgjeruar aksesin në strehim posaçërisht për gratë si viktimat e dhunës me bazë gjinore. Ligji përcakton përfituesit si "1. Viktimat e dhunës në familje; 2. Viktimat e trafikimit; 3. Viktimat e mundshme të trafikimit."²¹ Ligji përcakton se duhet të sigurohet strehim i përballueshëm dhe i përshtatshëm për viktimat, duke garantuar siguri, respekt, pjesëmarrje, transparencë, informim publik dhe mosdiskriminim.²²

2.2.5. Ligji mbi Shërbimet e Kujdesit Social

Ligji "Për Shërbimet e Kujdesit Social"²³ përcakton përgjegjësitë e nivelit qendror dhe atij vendor për planifikimin, financimin dhe ofrimin e një minimumi shërbimesh. Ai parashikon disa burime të mundshme financimi për këto shërbime: a) alokimet nga buxheti i shtetit (fondet e deleguara), b) buxhetet e qeverisjes vendore, c) të ardhura/burime të dedikuara, dhe d) tarifatat e shërbimeve të paguara nga përfituesit.

Në vitin 2018, Këshilli i Ministrave miratoi krijimin e Fondit Social²⁴ (FS), duke alokuar 150 milionë lekë (afërsisht 1.28 milionë euro) në buxhetin e mbrojtjes sociale për vitin 2019. Gjithashtu, u lëshua një udhëzim ministror, i cili përcakton një procedurë konkurruese për bashkitë që të kenë qasje në këtë fond. FS ka për synim të mbështesë bashkitë në përmirësimin dhe ruajtjen e shërbimeve ekzistuese, krijimin e shërbimeve të reja dhe zgjerimin e tyre në nivel kombëtar. Kjo mbështetje është e harmonizuar me Planet Lokale Sociale të miratuara dhe synon qëndrueshmërinë afatgjatë, duke kaluar gradualisht në financim nga burime të mobilizuara në nivel vendor.

2.2.6. Ligji mbi Menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë

Ky Ligj i vitit 2008 përmend se një nga parimet e sistemit buxhetor është barazia gjinore, që "i referohet situatës ku burrat dhe gratë gëzojnë mundësi të barabarta dhe qasje në të drejta dhe përfitime të së njëjtës natyre".²⁵ Ligji nuk përmend shprehimisht buxhetimin e përgjigjshëm ndaj gjinisë (BPGJ), i cili do të kishte ndihmuar në institucionalizimin e BPGJ-së në planifikimin, zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e burimeve publike, duke ndikuar në një buxhetim më të saktë, transparent, efikas, efektiv dhe me ndikim në sektorë të ndryshëm, përfshirë trajtimin më të mirë të dhunës me bazë gjinore. Ky Ligj mund të harmonizohet më mirë me udhëzimet e Llogaridhënies Publike për Shpenzimet dhe Financat (PEFA) dhe Objektivin e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ) 5.c.1.²⁶

²¹ Ligji Nr. 22/2018 "Për Strehimin Social" i përmendur në CLCI, ligji Nr. 22/2018 "Për Strehimin Social", 2018.

²² UNDP, Projektimi dhe Ndërtimi i Strehimit Social, 2019, f. 23.

²³ Ligji [Nr. 121](#) për Shërbimet e Kujdesit Social, 2016

²⁴ Ligji nr. 111/2018 për krijimin dhe funksionimin e Fondit Social, 2018.

²⁵ Ligji Nr. 9936, datë 26.6.2008 për Menaxhimin e Sistemit të Buxhetit në Republikën e Shqipërisë, ndryshuar nga Ligji Nr. 114/2012, miratuar më 7.12.2012 dhe nga Ligji Nr. 57/2016, miratuar më 2.6.2016, Neni 4.

²⁶ Sekretariati i PEFA, [Korniza Shtesë për Vlerësimin e Menaxhimit të Financave Publike të Përshtatshëm për Gjinoren. Udhëzime për Ekipet e Vlerësimit](#), Washington DC: 2020. Informacione shtesë mbi PEFA janë në dispozicion [online](#). Indikatorin UN SDG 5.c.1. ka të bëjë me "Përqindjen e shteteve me sisteme për të gjurmuar dhe bërë publike shpërndarjet për barazinë gjinore dhe fuqizimin e grave". Kriteria të zhvilluara nga UN Women ekzistojnë për vlerësimin e sistemeve të shteteve, në: UN, [SDG metadata e indikatorëve](#), e përditësuar për herë të fundit në mars 2023.

2.3. Legjislacioni Sekondar dhe Korniza e Politikave

2.3.1. Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030 dhe Plani i Veprimit për Barazinë Gjinore

Si strategjia e katërt radhazi e këtij lloji, ajo përfshin "reduktimin e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje" si një nga objektivat e saj kryesore.²⁷ Strategjia përmend Konventën e Stambollit (KS) dhe detyron autoritetet për zbatimin e saj. Synon rritjen e numrit të strehëzave emergjente dhe afatgjata, si dhe përmirësimin e cilësisë së shërbimeve që ato ofrojnë dhe rritjen e mbështetjes për OShC-të që ofrojnë shërbime të specializuara.²⁸ Ndërkohë, GREVIO ka vërejtur se Strategjia fokusohet kryesisht në dhunën në familje, pa i dhënë mjaftueshëm vëmendje formave të tjera të dhunës së parashikuara nga KS, përfshirë dhunën seksuale.²⁹ Strategjia nuk parashikon alokime të mjaftueshme buxhetore për financimin e angazhimeve strategjike në adresimin e dhunës me bazë gjinore, duke u mbështetur kryesisht në ndihmën e huaj në vend të burimeve shtetërore.³⁰

2.3.2. Strategjia Kombëtare për Mbrojtjen Sociale 2024-2030

Kjo Strategji fokusohet në reduktimin e varfërisë dhe përmirësimin e cilësisë së jetës së individëve në nevojë, veçanërisht personave me aftësi të kufizuara, duke ofruar mbështetje financiare nëpërmjet skemave përjashtuese, të përgjigjshme ndaj gjinisë, transparente dhe të qëndrueshme në kohë krize. Objektivi B thekson zgjerimin e shërbimeve sociale të integruara, të qasshme, me cilësi të lartë dhe të përgjigjshme ndaj gjinisë, së bashku me promovimin e deinstitutionalizimit të kujdesit rezidencial në bashkëpunim me qeverisjen vendore dhe palët e tjera të interesit.³¹

2.3.3. Strategjia Sektoriale Kombëtare e Menaxhimit të Financave Publike 2023-2030

Kjo Strategji angazhohet për planifikimin e financimit të qëndrueshëm dhe efikas për shërbimet publike, si dhe për transparencën dhe besueshmërinë e të dhënave që kanë të bëjnë me financimin. Shtylla e dytë kërkon planifikim të integruar strategjik dhe buxhetor, monitorim dhe raportim transparent, si dhe përmirësimin e ekzekutimit të buxhetit. Kjo përfshin planifikimin e integruar strategjik, planifikimin afatmesëm të buxhetit, menaxhimin e investimeve publike, financat lokale dhe monitorimin e ekzekutimit të buxhetit.³² Strategjia përcakton se "Të gjitha institucionet e qeverisjes qendrore dhe vendore duhet të hartojnë dhe zbatojnë politikën dhe buxhetet e tyre në përputhje me parimet e barazisë gjinore". Masa 2.2.4 përfshin zhvillimin dhe zbatimin e BPGJ-së dhe buxhetimit të përgjegjshëm ndaj klimës, duke përfshirë analizën gjinore ex ante dhe ex post".³³ Ushtrimet e kostos si kjo mund të informojnë analiza të tilla gjinore që kontribuojnë në planifikimin e buxhetit të bazuar në dëshmi. Programi i Reformës Ekonomike lidhet në mënyrë indirekte me këtë Strategji, duke përcaktuar prioritetet e qeverisë për 2024-2026.

2.3.4. Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2023-2040

Kjo Strategji përfshin "zbatimin efikas të funksioneve të bashkive", të cilat mund të lidhen me sigurimin e shërbimeve adekuate të mbrojtjes sociale, duke përfshirë trajtimin e dhunës me bazë gjinore.³⁴

²⁷ Qeveria e Shqipërisë, "Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore e Shqipërisë (2021-2030)", f. 10.

²⁸ Po aty., f. 35.

²⁹ GREVIO, "GREVIO, "Ndërtimi i besimit duke ofruar mbështetje, mbrojtje dhe drejtësi: Shqipëri: Raporti i parë tematik i vlerësimit", GREVIO(2024)6, 2024, f. 12, paragrafi 15.

³⁰ Po aty.

³¹ [Strategjia Kombëtare e Shqipërisë për Mbrojtjen Sociale 2024-2030](#), 2024.

³² [Strategjia Sektoriale e Menaxhimit të Financave Publike në Shqipëri 2023-2030 dhe Plani i Veprimit 2023-2026](#), f. 18.

³³ Po aty., f. 21.

³⁴ Komisioni Ministrial i Shqipërisë Nr.252, [Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2023-2030](#), 2023.

2.3.5. Udhëzimi i Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale: Standardet për strehëza të sigurta emergjente

Ky udhëzim paraqet standarde, tregues dhe udhëzime për secilin standard në ofrimin e shërbimeve të urgjencës për fëmijët dhe njerëzit e tjerë në nevojë për strehim.³⁵ Përfituesit e shërbimit të strehës emergjente përfshijnë: a) çdo fëmijë që ka nevojë për mbrojtje, i shoqëruar dhe i pashoqëruar, i dhunuar, viktimë të dhunës në familje, viktimë trafikimi dhe viktimë të mundshme trafikimi; b) fëmijët me nevoja të veçanta (me aftësi të kufizuara të lehta); c) të rriturit, në rastet kur janë prindër që shoqërojnë fëmijët e tyre, me probleme sociale, viktimë të dhunës, trafikimit, ose me varësi të provuar nga droga dhe alkooli; d) vajzat shtatzëna ose nënat me fëmijë; e) të miturit dhe të rinjtë në konflikt me ligjin, të cilët kanë përfunduar dënimin ose që janë larguar nga institucionet rezidenciale të kujdesit dhe kanë nevojë për shërbime të përkohshme emergjente të strehimit të sigurt në kushte mbrojtjeje. Standardet përfshijnë objektivat, llojet e shërbimeve, të drejtat, mbrojtjen e të dhënave personale, administrimin e shërbimeve, sigurinë e përfituesve dhe stafit, vlerësimin dhe monitorimin dhe buxhetimin e shërbimeve.

2.3.6. Standardet e Shërbimeve të Kujdesit Social për Personat e Trafikuar ose në Rrezik Trafikimi në Qendrat Rezidenciale

Këto standarde për personat e trafikuar ose ata në rrezik trafikimi synojnë të rrisin cilësinë e shërbimeve sociale të ofruara në qendrat rezidenciale.³⁶ Këto standarde, të cilat theksojnë parimet e barazisë, mosdiskriminimit dhe mbështetjes gjithëpërfshirëse, përshkruajnë detyrimet e shtetit për të ofruar ndihmë sociale, mjekësore, psikologjike dhe materiale. Ato sigurojnë ofrimin e shërbimeve profesionale, sigurinë dhe bashkëpunimin ndërmjet strukturave lokale, OSHC-ve dhe palëve të tjera të interesuara. Këto standarde shërbejnë si një udhëzues praktik për ofruesit e shërbimeve, duke detajuar kriteret për kujdes efikas dhe profesional. Ato gjithashtu përbëjnë bazën për licencimin, inspektimin dhe vlerësimin nga autoritetet për të siguruar mbështetje me cilësi të lartë për individët e trafikuar.

2.3.7. Standardet për Qendrën Kombëtare të Transistit Emergjent

Standardet e shërbimit të urgjencës për Qendrën Kombëtare të Emergjencave Transist (QKET) synojnë të mbrojnë dhe më tej të drejtat e njeriut të parashikuara në Kushtetutë, legjislacionin shqiptar dhe konventat ndërkombëtare të ratifikuara nga qeveria.³⁷ Standardet synojnë të ofrojnë mbështetje gjithëpërfshirëse në situata emergjente, veçanërisht për familjet dhe individët të cenueshëm si të moshuarit ose ata me aftësi të kufizuara, të cilët mund të kenë nevojë për ndihmë urgjente ose strehim. Këto standarde kërkojnë shërbime cilësore, duke respektuar parimet si barazia, mosdiskriminimi dhe përfshirja sociale. Standardet bazohen në legjislacionin dhe praktikën aktuale në QKET. Ato janë një kërkesë ligjore për autoritetet qendrore dhe vendore për matjen dhe përmirësimin e cilësisë së shërbimit për mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Duke zbatuar këto standarde, autoritetet duhet të pajisen më mirë për të planifikuar dhe ofruar shërbime të integruara për të përmbushur nevojat urgjente sociale, duke nxitur rrjetet e bashkëpunimit rajonal dhe lokal.

2.3.8. Standardet e Shërbimeve të Kujdesit Social për viktimat e dhunës në familje në qendrat rezidenciale publike dhe jopublike

Ky Vendim i Këshillit të Ministrave përmban shtatë standarde bazë për shërbimet për viktimat e dhunës në familje në qendrat rezidenciale, publike dhe jopublike.³⁸ Vendimi përfshin kriteret e vlerësimit,

³⁵ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale e Shqipërisë (MSHMS) Nr. 354, [për Miratimin e Standardeve për Shërbimin e Strehimit të Sigurt Emergjent](#), 2022.

³⁶ Qeveria e Shqipërisë (QSH), [Vendimi Nr. 195 për Miratimin e Standardeve të Shërbimeve të Kujdesit Social në Qendrat Rezidenciale për Personat e Trafikuar ose në Rrezik të Trafikimit](#), 2007.

³⁷ QSH, [Vendimi Nr. 572 për Miratimin e Standardeve të Shërbimit në Qendrën Kombëtare të Emergjencës për Kalim](#), 2015.

³⁸ QSH, Këshilli i Ministrave, [Vendimi Nr. 505 Për Miratimin e Standardeve të Shërbimeve të Kujdesit Social për Viktimat e Dhunës në Familje në Qendra Rezidenciale, Publike dhe Jo-Publike](#), 2011.

treguesit e cilësisë, udhëzimet dhe rezultatet e pritshme. Standardet janë të detyrueshme për të gjithë ofruesit e shërbimeve dhe janë të nevojshme për licencimin, kontrollin dhe vlerësimin e këtyre shërbimeve. Standardi i parë fokusohet në ofrimin e shërbimeve që plotësojnë nevojat individuale të viktimave për mbrojtje dhe mbështetje. Shërbimet minimale të kërkuara përfshijnë strehim, veshje, ushqim, punë sociale, mbështetje psikologjike, referime dhe qasje të përditshme. Mund të ofrohen shërbime shtesë duke përfshirë asistencë psikologjike, mjekësore, ligjore, profesionale, financiare dhe asistencë arsimore/akademike. Përfituesi duhet të marrë pjesë në program duke identifikuar nevojat e veta, duke marrë përgjegjësinë për hapësirën e tij/saj personale, fëmijët, gatimin, pastrimin dhe kujdesin ndaj fëmijëve, individualisht ose në grup me përfitues të tjerë.

Standardi dy siguron që nevojat e përfituesve të vlerësohen tërësisht për të krijuar plane të kujdesit individual, të zhvilluara në bashkëpunim me secilin përfitues, duke detajuar veprimet e nevojshme për të adresuar këto nevoja. Sipas këtij standardi, vlerësimet e nevojave emergjente duhet të përfundojnë brenda 72 orëve, pasuar nga një vlerësim gjithëpërfshirës i nevojave nga ekipi multidisiplinar i qendrës, i cili gjithashtu do të zhvillojë një plan afatgjatë të kujdesit. Standardet e tjera kanë të bëjnë me të drejtat dhe përgjegjësitë e përfituesve, të dhënat personale të përfituesve dhe menaxhimin e tyre, menaxhimin e qendrës së shërbimit, sigurinë e përfituesve dhe stafit, si dhe monitorimin dhe vlerësimin. Përmbushja e këtyre standardeve ka ndarje buxhetore, të cilat kjo metodologji ka kërkuar t'i marrë parasysh.

2.3.9. Standardet për shërbimet e kujdesit social për viktimat/të mbijetuarat e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje

Vendimi i Këshillit të Ministrave të vitit 2019 përcaktoi standardet minimale për shërbimet e kujdesit social për viktimat/të mbijetuarat e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje në qendrat rezidenciale të urgjencës publike (afatshkurtra) dhe jopublike (strehëzat e urgjencës).³⁹ Standardet përfshijnë parimet ndërkombëtare dhe kombëtare të barazisë, dinjitetit, mbrojtjes individuale dhe sigurisë, drejt shërbimeve me cilësi të lartë për të gjithë përfituesit pavarësisht moshës, përkatësisë etnike, aftësisë së kufizuar, fesë, identitetit gjinor ose orientimit seksual, me zgjidhje të përkohshme deri në gjetjen e alternativave të strehimit dhe mbështetjes afatgjatë.

2.3.10. Standardet për ofrimin e shërbimeve dhe funksionimin e qendrave të menaxhimit të krizave për rastet e dhunës seksuale

Ky udhëzim i vitit 2018 përshkruan standardet për qendrat e menaxhimit të krizave për rastet e dhunës seksuale.⁴⁰ Standardet e shërbimit për qendrat e menaxhimit të krizave për rastet e dhunës seksuale synojnë të mbrojnë jetën e viktimave, duke përfshirë gratë dhe vajzat, djemtë dhe burrat, fëmijët, të rriturit dhe të miturit, si dhe anëtarët e familjeve të tyre. Këto qendra ofrojnë shërbime urgjente të integruara, 24/7, afatshkurta që zgjasin nga 24 deri në 72 orë. Në bazë të nevojave të të mbijetuarve, pas marrjes së trajtimit urgjent, ata dërgohen në qendra të specializuara për kujdes afatgjatë.

2.3.11. Vendim për Integrimin Gjinor në Programin Buxhetor Afatmesëm

Këshilli i Ministrave mandatoi integrimin e perspektivës gjinore në programin buxhetor afatmesëm (PBA) të Shqipërisë për 2013-2015, sipas kërkesave kushtetuese dhe ligjore.⁴¹ Në vitin 2013, të gjitha ministritë e linjës duhej të përfshinin të paktën një objektiv drejt barazisë gjinore në buxhetet e tyre dhe të përdornin tregues për të matur ndryshimet që rezultojnë. Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta, së bashku me Ministrinë e Financave, kanë për detyrë të udhëheqin dhe mbikëqyrin këtë proces. Grantet nga fondet e zhvillimit rajonal duhet të promovojnë barazinë gjinore dhe programet buxhetore duhet të përputhen me strategjitë kombëtare të barazisë gjinore. Kjo ka

³⁹ QSH, Vendimi Nr. 744, datë 15.11.2019, "Për miratimin e standarteve minimale të shërbimeve të kujdesit social për viktimat/mbijetuesit e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, në qendra rezidenciale emergjente (afate të shkurtra) publike dhe jo-publike (strehëzat emergjente)".

⁴⁰ Këshilli i Ministrave, Urdhri Nr. 816, datë 27.11.2018, "Për miratimin e standarteve për ofrimin e shërbimeve dhe funksionimin e qendrave të menaxhimit të krizës, për rastet e dhunës seksuale.

⁴¹ QSH, [Vendimi Nr. 465 Për Integrimin e Gjinoritetit në Programin e Buxhetit të Periudhës së Mesme](#), 2012.

rëndësi për përdorimin e BPGJ-së për të informuar buxhetimin për shërbimet që kanë të bëjnë me trajtimin e dhunës me bazë gjinore.

2.3.12. Udhëzime për Procedurat Standarde të Përgatitjes së Programit Buxheti Afatmesëm

Bazuar në ligjin e ndryshuar “Për Menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, në këtë Udhëzim thuhet se:

të gjitha programet buxhetore, duhet të përcaktojnë të paktën një objektivi me bazë gjinore të shoqëruar me tregues të performancës përkatëse në nivel objektivi dhe produkti. Kur është e aplikueshme, buxhetet e programeve duhet të përcaktojnë dhe pasqyrojnë qartë qëllimet e politikave, në përputhje të plotë me objektivat strategjike për arritjen e barazisë gjinore, siç janë përcaktuar në Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI), si dhe në strategjitë ndërsektoriale dhe sektoriale. Gjithashtu, ato duhet të evidentojnë qartë treguesit përkatës të performancës.⁴²

Kjo kërkesë synon të sigurojë që perspektivat gjinore të integrohen sistematikisht në planifikimin dhe zbatimin e buxhetit, duke përafruar burimet financiare me objektivat e barazisë gjinore. Ka lidhje me zbatimin e parimeve të BPGJ-së për koston dhe buxhetimin për trajtimin e dhunës me bazë gjinore.

2.4. Konkluzioni

Shqipëria është angazhuar për zbatimin e KS dhe ka një kuadër ligjor që parashikon ofrimin e strehimit, tele-këshillimit dhe shërbimeve të tjera për personat që kanë pësuar dhunë me bazë gjinore. Ndërsa Shqipëria ka bërë progres, kuadri i saj ligjor në lidhje me BPGJ-në nuk është mjaftueshëm i detajuar për të institucionalizuar analizën gjinore si pjesë e buxhetimit të bazuar në prova që informojnë buxhetet afatmesme dhe vjetore, duke përfshirë edhe adresimin e dhunës me bazë gjinore. Udhëzimet e mëtejshme zyrtare mund të mbështesin zyrtarët në kryerjen e analizave gjinore dhe përdorimin e sistemeve ekzistuese të menaxhimit të të dhënave për të informuar buxhetimin më të saktë drejt adresimit dhe parandalimit të dhunës me bazë gjinore.

3. Shërbimet e disponueshme

Ky seksion përshkruan shërbimet e disponueshme në Shqipëri në krahasim me angazhimet ndaj KS. KS u bën thirrje shteteve palë të sigurojnë që shërbimet mbështetëse të kenë "burime të duhura dhe që stafi të jetë i trajnuar në mënyrë adekuate për format e ndryshme të dhunës kundër grave si dhe të jetë në gjendje t'u përgjigjet viktimave në një mënyrë mbështetëse."⁴³ Më tej, KS parashikon "shërbime mbështetëse të specializuara" që "sigurojnë detyrën komplekse të fuqizimit të viktimave përmes mbështetjes dhe ndihmës optimale që plotëson nevojat e tyre specifike [për një] sistem mbrojtjeje dhe mbështetjeje të bazuar në besim", duke vërejtur se "shumë nga kjo sigurohet më së miri nga organizatat e grave".⁴⁴

3.1. Strehim dhe Qendër për Kriza të Dhunës Seksuale

Autoritetet shqiptare kanë krijuar 13 strehëza emergjente bashkiake. Kryesisht të operuara nga bashkitë, këto strehëza ofrojnë akomodim për 72 orë dhe disa prej tyre ofrojnë gjithashtu shërbime psiko-sociale dhe juridike.⁴⁵ Megjithatë, për sa i përket strehimit afatgjatë, GREVIO ka raportuar se sfidat

⁴² QSH, [Vendim Nr. 7 Për Procedurat Standarde Përgatitja e Programit Buxheti Afatmesëm](#), 2018, f. 56.

⁴³ GREVIO, 2024, f. 26, paragrafi. 86.

⁴⁴ Po aty., f. 29, paragrafi. 102.

⁴⁵ Po aty., f. 29, paragrafi. 103.

vazhdojnë të jenë të pranishme.⁴⁶ Në vitin 2023, Shqipëria kishte 24 strehëza të qasshme për gratë dhe fëmijët, nga të cilat vetëm tetë ofronin akomodim afatgjatë, me gjithsej 153 shtretër, një numër ky që nuk i përmbush standardet e Konventës së Stambollit.⁴⁷ Strehëzat janë kryesisht të vendosura në qytetet kryesore, përfshirë Tiranën, Vlorën, Elbasanin, Dibrën, Shkodrën, Durrësin,⁴⁸ Gjirokastrën, dhe Fierin. Financimi i tyre vjen nga shteti, donacione nga burime vendase dhe financues ndërkombëtarë, siç do të diskutohet në seksionin vijues.

Vetëm një strehëz për gratë që kanë përjetuar dhunë në familje merr financim të drejtpërdrejtë nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS), ndërkohë që të tjerat marrin fonde nga ministri të tjera, bashki dhe programe të ndryshme.⁴⁹ Kjo strehëz ka 40 shtretër të shpërndarë në tetë dhoma, të cilat, në periudha me më pak të strehuar, përdoren si “vende familjare” në përputhje me Konventën e Stambollit.⁵⁰ Megjithatë, vetëm viktimat që kanë raportuar krime dhe kanë një urdhër mbrojtjeje mund të përdorin strehëzën; ku kjo strehëz rregullisht i largon viktimat edhe kur nuk është në përdorim të plotë.⁵¹ Kjo përbën shkelje të të drejtave të garantuara nga Konventa e Stambollit. MSHMS gjithashtu financon Qendrën Psiko-Sociale “Vatra” të drejtuar nga një OJQ, përmes Këshillit të Qarkut Vlorë, duke mbuluar pagat e 12 punonjësve që ofrojnë shërbime të drejtpërdrejta për viktimat dhe fëmijët e tyre.

Gjashtë strehëza drejtohen nga organizata të shoqërisë civile për të drejtat e grave (OJF-të). GREVIO ka vënë në dukje se ato ndihmojnë në plotësimin e nevojës për shërbime, por funksionojnë me “financim shumë të kufizuar, të varura kryesisht ose tërësisht nga donatorët e jashtëm, gjë që nuk e adreson plotësisht pabarazinë gjeografike në disponueshmërinë e shërbimeve.”⁵² Një strehëz shtesë ofron mbështetje për persona që identifikohen si lezbike, gej, biseksualë, trans*, interseks, queer dhe të tjerë (LGBTIQI+). Strehëzat mbështesin gra të ndryshme, përfshirë ato pa dokumente, me aftësi të kufizuara, të etnive të ndryshme të pastreha dhe transgjimore. Shërbimet e ofruara përfshijnë këshillim të specializuar, strehim, ushqim, kujdes shëndetësor, ndihmë juridike, rehabilitim psiko-social, fuqizim në punësim dhe shërbime për riintegrim.

Neni 25 i Konventës së Stambollit kërkon mbështetjen e viktimave të dhunës seksuale me shërbime gjithëpërfshirëse, duke përfshirë staf të specializuar që i përgjigjet nevojave të tyre “përgjithësisht brenda qendrave të krizës për përdhunimin ose qendrave të referimit për dhunën seksuale, të krijuara në një numër të mjaftueshëm në të gjithë vendin për të siguruar qasje të lehtë,” duke rekomanduar një qendër për çdo 200,000 banorë.⁵³ Qendra e parë dhe fillimisht e vetmja për krizën e përdhunimit, Qendra Lilium në Tiranë, ofron kujdes mjekësor dhe mjeko-ligjor të specializuar, mbështetje psikologjike dhe avokim. Në vitin 2022, ajo mbështeti 31 vajza të mitura, një grua dhe katër djem të mitur.⁵⁴ GREVIO ka shprehur shqetësim në lidhje me numrin e ulët të përfituesve të ndihmuar nga Lilium, veçanërisht duke pasur parasysh përhapjen e gjerë të dhunës seksuale (8.6% e grave kanë përjetuar dhunë seksuale).⁵⁵ GREVIO sugjeroi se kjo mund të jetë pjesërisht për shkak të kërkesës së Qeverisë që viktimat të raportojnë rastet në polici për të marrë shërbime, gjë që Konventa e Stambollit

Tabela 1: Përfitueset e Qendrës Lilium

Mosha	2019	2020	2021	2022	MST
Gratë	8	3	6	1	5
Vakizat	23	21	22	31	24
Totali	31	24	28	32	29

⁴⁶ Po aty., f. 30, paragrafi. 104.

⁴⁷ WAVE, [Raporti i vendit](#), 2023, f. 25.

⁴⁸ Durrësi ka një strehë emergjente për fëmijë dhe gra, e themeluar me mbështetje nga mekanizmi i Fondit Social dhe e menaxhuar nga bashkia. Qendra të tjera emergjente ekzistojnë në qytete të tjera me mbështetjen e Fondit Social, përfshirë Gjirokastrën.

⁴⁹ GREVIO, 2024, f. 13, paragrafi. 23.

⁵⁰ Po aty., f. 30, paragrafi. 104,

⁵¹ Po aty.

⁵² Po aty.

⁵³ GREVIO, 2024, f. 32, paragrafi. 114.

⁵⁴ WAVE, 2023.

⁵⁵ GREVIO, “Ndërtimi i besimit përmes ofrimit të mbështetjes, mbrojtjes dhe drejtësisë: Shqipëria: Raporti i parë i vlerësimit tematik”, GREVIO(2024)6, 2024, f. 32, paragrafi. 116.

e ndalon në Nenin 18. Kjo kërkesë mund t'i dekurajojë njerëzit të kërkojnë ndihmë, duke kontribuar kështu në nivelin e ulët të raportimeve.

Strehimi emergjent është afatshkurtër dhe GREVIO vërejtë se “nuk duket të ketë referime sistematike të viktimave nga Qendra Liliu të OJQ-të e grave që ofrojnë shërbime të tilla.” Në përgjithësi, shërbimet për të mbijetuarat e dhunës seksuale janë në mënyrë domethënëse të nënfinancuara, me një mungesë prej 91% të qendrave të krizës për përdhunimin të kërkuara sipas Konventës së Stambollit.⁵⁶ Në Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore, Qeveria ka planifikuar të krijojë edhe katër qendra rajonale për viktimat e dhunës seksuale, dy qendra afatgjata për trajtimin e traumës për viktimat e dhunës seksuale dhe qendra të bazuara në modelin e Liliut në spitale të tjera, me qëllim përmirësimin e mbulimit gjeografik në përfundim me Konventën e Stambollit.⁵⁷ Në vitin 2025, MSHMS krijoi dy Qendra të reja për Krizat e Përdhunimit. Megjithatë, shërbime të specializuara afatmesme dhe afatgjata mbeten të nevojshme pas strehimit emergjent. Këto shërbime kryesisht ofrohen nga OJQ-të për të drejtat e grave (OJF-të) dhe kërkojnë financim të përshtatshëm për të përmbushur angazhimet për ofrimin e shërbimeve adekuate të rehabilitimit.

Raporti GREVIO i vitit 2024 theksoi se Qeveria duhet të “sigurojë që të gjitha gratë viktimat të dhunës me bazë gjinore dhe fëmijët e tyre të kenë qasje në strehëza emergjente dhe afatgjata dhe që kjo qasje të mos kushtëzohet nga dëshira e tyre për të raportuar dhunën”.⁵⁸ GREVIO nënvizoi nevojën për të rritur “numrin dhe shpërndarjen gjeografike të strehëzave emergjente dhe afatgjata të përshtatshme, lehtësisht të qasshme dhe të specializuara, të cilat ofrojnë strehim të sigurt për gratë viktimat të dhunës.”⁵⁹ Për më tepër, GREVIO theksoi gjithashtu nevojën për vlerësimin dhe menaxhimin e rrezikut për të gjitha format e dhunës, përfshirë “shërbimet e specializuara për gratë” dhe “shërbimet e mirëqenies sociale”, të cilat zakonisht ofrohen nga OJQ-të për të drejtat e grave (OJF-të). Prandaj, për të përmbushur detyrimet e saj sipas Konventës së Stambollit dhe për të adresuar çështjet e identifikuara nga GREVIO, Qeveria duhet të ndajë më shumë burime financiare si për strehimin ashtu edhe për Qendrat e Krizës për Përdhunimin.

Konventa e Stambollit përcakton se, përveç vlerësimeve të bazuara në madhësinë e popullsisë, disponueshmëria e shërbimeve duhet të varet edhe nga niveli i nevojës. Megjithatë, niveli i saktë i nevojës nuk mund të vlerësohet plotësisht, pasi përmasat e dhunës me bazë gjinore dhe numri i rasteve të raportuara nuk mund të parashikohen saktësisht për disa arsye.

Së pari, faktorë të ndryshëm mund të kontribuojnë në rritjen ose uljen e raportimeve nga viti në vit. Së dyti, jo të gjitha rastet e dhunës raportohen gjithmonë në institucione, dhe Konventa e Stambollit ndalon në mënyrë të qartë çdo kërkesë për ta bërë këtë detyrim. Fushatat parandaluese mund të kontribuojnë në një rritje të ndjeshme të raportimeve.

Duke marrë parasysh këto sfida në përcaktimin e saktë të numrit të personave që mund të kenë nevojë për shërbime, mjetet e buxhetimit të përgjegjshëm ndaj gjinisë (BPGJ) mund të përdoren për të parashikuar kërkesën e mundshme çdo vit. Analiza gjinore, e cila përfshin mbledhjen e të dhënave nga burime të ndryshme dhe triangulimin e tyre, mund të ofrojë prova për të informuar planifikimin e buxhetit lidhur me shkallën e mundshme të nevojës në vitet e ardhshme.

Në Shqipëri, statistikat institucionale dhe sistemi i menaxhimit të të dhënave REVALB⁶⁰ kanë potencialin të shërbejnë si mjete kyçe për informimin e analizës gjinore dhe parashikimin e nivelit të nevojës dhe shpenzimeve të ardhshme, megjithatë, këto ende nuk janë operacionalizuar plotësisht.

⁵⁶ Sipas regjistrimit të popullsisë [në vitin 2023](#), popullsia e Shqipërisë është 2,402,113. GREVIO rekomandon që duhet të ketë një qendër krizash për përdhunimet ose një qendër referimi për dhunën seksuale për çdo 200,000 banorë. Bazuar në këtë standard, Shqipëria do të duhej të kishte afërsisht 12 të tilla ($2,402,113 \div 200,000 = 12.01$). Aktualisht, me vetëm një qendër krizash për përdhunimet ([GREVIO faqe 5](#)) Shqipëria ka rreth 11 qendra më pak se standardi i rekomanduar nga GREVIO.

⁵⁷ Masa specifike III.2.1.a dhe III.2.1.b, përkatësisht, të cituara në Po aty., paragrafi 118

⁵⁸ Po aty., f. 6.

⁵⁹ Po aty., f. 31, paragrafi 111(b).

⁶⁰ MSHMS është përgjegjës për mbledhjen e të dhënave lidhur me trajtimin e rasteve të dhunës në familje. Ai ka krijuar sistemin REVALB për të ndjekur rrugëtimin e viktimave të dhunës në familje përmes institucioneve dhe

Për më tepër, siç dëshmojnë të dhënat, shumë gra nuk kërkojnë mbështetje nga institucionet. Ato mund të kenë frikë se do të humbasin kujdestarinë e fëmijëve të tyre, stabilitetin ekonomik, apo mbështetjen e rëndësishme familjare dhe shoqërore nëse raportojnë dhunën. Mund të mos kenë besim te institucionet. Provat tregojnë se niveli i dhunës është ndjeshëm më i lartë se ai që raportohet.

Ndërkohë, disa persona që përjetojnë dhunë ndihen më të sigurt dhe më rehat duke iu drejtuar OJQ-ve për të drejtat e grave (OJF-ve) sesa institucioneve shtetërore. Prandaj, shqyrtimi i tendencave në shërbimet e ofruara nga OJF-të është i rëndësishëm për vlerësimin e nivelit të nevojës në përputhje me kërkesat e Konventës së Stambollit. Gjithashtu, GREVIO ka vërejtur se Qeveria duhet t'i kushtojë më shumë vëmendje nevojave të grave me aftësi të kufizuara dhe grave rome kur planifikon qasjen në shërbime.⁶¹

Shërbimet e kujdesit social në Shqipëri ofrohen në tre nivele: kombëtar, lokal dhe rajonal. Sipas një raporti vlerësimi të vitit 2024, në 21 bashki të Shqipërisë ende nuk ofrohen shërbime të kujdesit social, kryesisht në zonat urbane (90%). Organizatat joqeveritare (OJQ), bamirësitë dhe partnerë zhvillimorë kanë tentuar të sigurojnë qasje në këto shërbime atje ku mungojnë. Sipas një raporti të UNDP-së të vitit 2023, vetëm 8% e përfituesve të këtyre shërbimeve janë “viktima të dhunës”, ndërsa vetëm 1.5% e tyre janë “viktima të trafikimit”.⁶²

3.2. Linja Kombëtare e Ndhmës

Shqipëria ka një linjë kombëtare falas që operon 24/7: Linja Kombëtare e Këshillimit për Gratë dhe Vajzat [tel.: +355 11 611 7]. Në vitin 2022, kjo linjë pranoi 3,117 thirrje, ku dhuna psikologjike përbënte 62% të rasteve, dhuna fizike 55%, dhe dhuna ekonomike 29%.⁶³ Kjo linjë ofron shërbime për trajtimin e të gjitha llojeve të dhunës ndaj grave në gjuhën shqipe, angleze dhe italiane. Pavarësisht bashkëpunimit të zyrtarizuar me MSHMS, Linja duhet të riaplikojë për financim çdo vit.⁶⁴ Linja gjithashtu mbështetet në donacione dhe financime ndërkombëtare për të funksionuar pa probleme. GREVIO ka inkurajuar autoritetet shqiptare të sigurojnë që linja kombëtare e ndihmës "të mbështetet në mënyrë të vazhdueshme përmes financimit të mjaftueshëm dhe të qëndrueshëm."⁶⁵

Për më tepër, një linjë telefonike rajonale mbulon qarqet e Durrësit dhe Tiranës, ndërkohë që pranon thirrje edhe nga qytete të tjera. Kjo linjë drejtohet nga Qendra Komunitare Shqiptare. AWEN dhe anëtarët e saj gjithashtu ofrojnë mbështetje dhe referime përmes emailit dhe mjeteve të tjera elektronike, siç parashikohet nga Konventa e Stambollit. Në përgjithësi, Shqipëria përmbush kriteret e Konventës së Stambollit në lidhje me linjat e ndihmës telefonike. Megjithatë, këto shërbime nuk financohen mjaftueshëm nga Qeveria për të mbuluar të gjitha kostot.

3.3. Këshillimi Ligjor

Një ligj i vitit 2017 garanton qasje në ndihmë juridike në formën e këshillimit dhe përfaqësimit në gjykatë, të ofruar nga shteti, përfshirë viktimat e dhunës në familje dhe dhunës seksuale. Këto shërbime ofrohen nga bashkitë dhe OJQ-të. Disa strehëza ofrojnë këshillim ligjor si pjesë e paketës së tyre të shërbimeve. Për më tepër, Qendra për Nisma Ligjore Qytetare në Tiranë fokusohet posaçërisht në këtë çështje, duke trajtuar edhe çështje gjyqësore të referuara nga OJF-të e të drejtave të grave dhe akterë të tjerë. Kjo qendër nuk merr asnjë financim shtetëror.

---

strukturave. Sistemi përfshin të dhëna mbi viktimat duke përdorur tregues të standardizuar, të cilët duhet të përdorin të gjitha mekanizmat e referimit dhe koordinimit (GREVIO, 2024).

⁶¹ GREVIO, “Ndërtimi i besimit përmes ofrimit të mbështetjes, mbrojtjes dhe drejtësisë: Shqipëria: Raporti i parë tematik i vlerësimit”, GREVIO(2024)6, 2024.

⁶² Expertise France Group, Asistencë Teknike për Barazinë Gjinore në Qasjen ndaj Mundësive Ekonomike në Shqipëri, f. 40, 2024.

⁶³ WAVE, [Raporti i Shtetit: Statusi dhe vlera e shërbimeve të specializuara për gratë në parandalimin dhe luftimin e dhunës me bazë gjinore kundër grave](#), 2023.

⁶⁴ GREVIO, “Ndërtimi i besimit duke ofruar mbështetje, mbrojtje dhe drejtësi: Shqipëria: Raporti i parë tematik i vlerësimit”, GREVIO(2024)6, 2024, f. 31, paragrafi 109.

⁶⁵ Po aty., f. 31, paragrafi 113.

Dy herë, Ministria e Drejtësisë ka autorizuar organizatën “Vatra” për të ofruar shërbime të ndihmës juridike parësore, sipas përkufizimit të Ligjit Nr. 11/2017 “Për Ndihmën Juridike të Garantuar nga Shteti”, për periudhat shtator 2022 – shtator 2024 dhe tetor 2024 – shtator 2026. Siç u përmend më herët, Vatra financohet pjesërisht nga shteti, duke ofruar një shembull pozitiv mbi mënyrën se si mund të funksionojë financimi shtetëror për shërbimet juridike të ofruara nga OJF-të.

GREVIO ka inkurajuar autoritetet shqiptare që të sigurojnë që shërbimet e këshillimit juridik të mbështeten vazhdimisht përmes financimeve të mjaftueshme dhe të qëndrueshme.”⁶⁶ Për më tepër, ky financim duhet të dizajnohet me kujdes për të parandaluar ndërhyrjet politike, duke garantuar pavarësinë e plotë të OJF-ve që ofrojnë ndihmë në këto raste.

3.4. Përmbledhje e shërbimeve të ofruara nga anëtarët e AWEN

Mesatarisht, vetëm anëtarët e AWEN kanë mbështetur afërsisht 2,000 gra nga viti 2020 deri në vitin 2024 (Tabela 2).

Tabela 2. Përfitueset e Shërbimeve AWEN sipas viteve

OJF-të	Vendnd odhja	Shërbimi	2020	2021	2022	2023	2024	MST
Qendra për Nisma Ligjore Qytetare	Tiranë	Ndihma juridike	231	242	288	161	363	257
Agritra-Vizioni	Peshkopi	Strehim emergjent	30	49	61	63	478	136
Shoqata Gender Paqe Siguri	Durrës	Shërbimet e këshillimit psikologjik dhe ligjor		220	229	160	215	206
Forum i Grave Elbasan	Elbasan	Strehim emergjent me shërbime këshillimi	285	336	287	296	256	287
Gruaja për Gruan	Shkodër	Strehim emergjent me shërbime këshillimi	641	744	588	353	317	529
Jona	Sarandë	Shërbimet e këshillimit psikologjik dhe ligjor	130	146	295	155	180	181
Unë, Gruaja	Pogradec	Shërbimet e këshillimit psikologjik dhe ligjor		110	110	125	136	120
Vatra	Vlorë	Shërbime psikologjike, rezidenciale (streha) dhe/ose komunitare për dhunën me bazë gjinore, duke përfshirë strehimin e trafikimit dhe mbështetjen ligjore	348	265	284	271	341	302
Totali			1,665	2,112	2,142	1,584	1,355	1,958

Qeveria mund ta përdorë këtë shifër për të vlerësuar se rreth 2,000 raste do të kenë nevojë për shërbime të financuara nga shteti çdo vit, dhe potencialisht më shumë nëse planifikohen fushata ndërgjegjësuere që mund të kontribuojnë në rritjen e raportimeve dhe, si rezultat, në trajtimin e rasteve. Ky informacion mund të ndihmojë në vlerësimin e nivelit të kërkesës për shërbime, duke lehtësuar planifikimin e buxhetit për të ardhmen.

⁶⁶ GREVIO, “Ndërtimi i besimit përmes ofrimit të mbështetjes, mbrojtjes dhe drejtësisë: Shqipëria: Raporti i parë tematik i vlerësimit, GREVIO(2024)6, 2024, f. 31, paragrafi 113.

3.5. Konkluzion

Shqipëria ende nuk i përmbush plotësisht kërkesat e Konventës së Stambollit (KS) për shërbimet, duke përfshirë strehimin e mjaftueshëm, Qendrat e Krizës për Dhunën Seksuale dhe një linjë këshillimi 24-orëshe të financuar plotësisht nga shteti. Kuptimi i shërbimeve aktualisht të disponueshme dhe nivelit të mbetur të nevojës është thelbësor për analizimin e kostove që lidhen me funksionimin e tyre të duhur në përputhje me KS-në. Disa nga pikat kyçe që duhen marrë parasysh përfshijnë:

- **Kapaciteti dhe Kërkesa:** Mungesa e konsiderueshme e kapaciteteve të strehimit tregon nevojën për parashikime të sakta të kërkesës dhe për zgjerimin e infrastrukturës në përputhje me të. Kjo do të ndikojë në alokimin e buxhetit për zgjerimin e strehëzave ekzistuese ose ndërtimin e të reja.
- **Shpërndarja Gjeografike:** Zgjerimi i shërbimeve në zonat rurale apo rajonet me mbulim të pamjaftueshëm mund të sjellë kosto shtesë, duke përfshirë shpenzimet për transport dhe programet e ndërgjegjësimit.
- **Nevoja të Larmishme:** Kostoja e shërbimeve duhet të marrë parasysh llojet e ndryshme të mbështetjes së ofruar (p.sh., kujdes shëndetësor, ndihmë ligjore, mbështetje psiko-sociale) dhe grupet e ndryshme të përfshira (p.sh., gratë pa dokumente, personat me aftësi të kufizuara, individët LGBTIQI+). Shërbimet e specializuara kanë kosto më të larta, të cilat duhet të merrin parasysh në përmirësimin e qasjes dhe cilësisë së shërbimeve.

Duke integruar këto aspekte në analizën gjinore gjatë procesit të Buxhetimit të Përgjegjshëm Gjinor, Qeveria mund të adresojë nevojat urgjente dhe të planifikojë një mbështetje të qëndrueshme afatgjatë, si dhe zgjerimin e shërbimeve të strehimit në kuadër të Planit të Mesëm të Shpenzimeve (PMSH). Kjo do të ishte në përputhje me angazhimet e Qeverisë ndaj Konventës së Stambollit (KS) dhe Strategjisë së re Kombëtare për Barazinë Gjinore.

4. Buxhetimi i përgjegjshëm gjinor për shërbimet financiare

Neni 8 i KS kërkon “alokimin e burimeve të përshtatshme financiare dhe njerëzore për aktivitetet e kryera si nga autoritetet publike ashtu edhe nga organizatat përkatëse joqeveritare dhe shoqëria civile.”⁶⁷ Buxhetimi i përgjegjshëm gjinor (BPGJ) mund të ndihmojë në analizimin e nevojave dhe alokimin e burimeve. Shqipëria është e angazhuar për BPGJ, duke përfshirë zbatimin e QZHQ 5.c.I. si pjesë e angazhimeve ndaj QZHQ-ve dhe zbatimin e Kornizës Gjinore të PEFA-s. Në përputhje me praktikat më të mira të BPGJ-së, analiza gjinore si ajo në seksionin e mëparshëm duhet të bazohet në të dhëna për të informuar planifikimin buxhetor si pjesë e proceseve të planifikimit financiar.⁶⁸ Një planifikim i tillë i bazuar në prova është në përputhje me QZHQ 5.C.I. dhe Kornizën Gjinore të PEFA-s. Për më tepër, mund të kontribuojë në rezultate më efikase, efektive, të llogaridhënies dhe me ndikim përmes një planifikimi financiar më të saktë.

Siç përshkruhet në seksionin e [Kornizës Ligjore](#), Shqipëria e ka miratuar BPGJ-në në vitin 2010. Ky angazhim u forcua nga vendimi i Këshillit të Ministrave i vitit 2012, i cili integroi konsideratat gjinore në PABSH.⁶⁹ Korniza ligjore u rishikua më tej në vitin 2016.⁷⁰ Kjo kornizë e rishikuar, e njohur si ligji organik i buxhetit, kërkon në mënyrë të qartë përfshirjen e parimeve të barazisë gjinore. Ai u kërkon të

⁶⁷ Raporti shpjegues për Konventën e Stambollit, paragrafi 66, cituar në GREVIO 2024, f. 13, paragrafi 21.

⁶⁸ Në konsultim me ekspertë të njohur ndërkombëtarisht për çështjet gjinore, Agjencia për Barazi Gjinore në Zyrën e Kryeministrit të Kosovës dhe Instituti i Kosovës për Administratë Publike, KWN ka hartuar udhëzues të thjeshtë hap pas hapi mbi mënyrën se si [ministrinë](#) dhe [bashkitë](#) mund të zbatojnë Buxhetimin e Përgjegjshëm Gjinor (BPGJ), të cilët mund të ofrojnë udhëzime të dobishme.

⁶⁹ GoA, [Vendimi Nr. 465 Për Integrimin Gjinor në Programin Afatmesëm të Buxhetit](#), 2012.

⁷⁰ Ligji nr. 9936, me ndryshimet nga Ligjet 114/2012 dhe 57/2016.

gjitha ministrive dhe institucioneve të pavarura të paraqesin qartë politikat e tyre gjinore. Për më tepër, Udhëzimi nr. 7/1 thekson rolin e BPGJ-së dhe përfshirjen e shoqërisë civile në procesin e zhvillimit të buxhetit.⁷¹

Shqipëria alokoi 90 milionë USD në PABSH 2017-2019 për çështje të lidhura me gjininë. Kjo shumë u rrit në 410 milionë USD në PABSH 2022-2024. Në Buxhetin e vitit 2023, Qeveria deklaroi se parandalimi i dhunës me bazë gjinore dhe mbrojtja e viktimave ishte një prioritet.⁷² Megjithatë, vetëm sistemi i drejtësisë duket se ka planifikuar rezultate nga këto alokime, si p.sh. ulja e kohës së përgjigjes ndaj rasteve të dhunës në familje deri në vitin 2025 dhe kryerja e akteve ekspertuese, duke përfshirë 135 raste të dhunës seksuale.⁷³ GREVIO vërejti se megjithëse “pjesa e buxhetimit gjinor në buxhetin e përgjithshëm është rritur në mënyrë të vazhdueshme, duke arritur në 9.6% për periudhën 2023-2025”, gjithsesi “mbetet e paqartë se cilët tregues përdoren për të përcaktuar që një linjë buxhetore bie brenda kategorisë së buxhetimit gjinor.” Kjo mungesë qartësie pengon transparencën, llogaridhënien, monitorimin dhe vlerësimin, të cilat më pas mund të informojnë planifikimin e ardhshëm buxhetor si pjesë e procesit buxhetor”.⁷⁴

Fondi Social gjithashtu ka siguruar disa fonde për të ndihmuar rastet e dhunës me bazë gjinore. Një raport i vitit 2022 thotë se u krijuan tre strehëza për viktimat e dhunës dhe trafikimit me 396 përfitues dhe dy linja kombëtare këshillimi mbështetën 3618 përfitues.⁷⁵ Konkretisht, Strategjia e Mbrojtjes Sociale 2024-2030 ka dhënë informacion në lidhje me sasinë e parave që kanë marrë viktimat; ku thuhet se:

Në lidhje me mbështetjen e grave të dhunuara me urdhër mbrojtjeje, 408 gra janë trajtuar me një pagesë prej 3000 lekë (rreth 25 euro) në muaj në vitin 2018, 509 gra në vitin 2019 dhe 603 gra në vitin 2020. Ndërsa viktimat e trafikimit trajtohen me një pagesë prej 3,000 euro për 1 euro në vitin 2018, 9 raste për vitin 2019 dhe 10 raste për vitin 2020. Kjo masë është rritur në vitin 2022, duke e trefishuar në 9000 lekë.⁷⁶

Shuma totale e paguar për të gjitha viktimat përgjatë viteve 2018-2020 është 465,000 euro. Shumat për 2021-2024 nuk u gjetën në internet.

Qeveria ka financuar pesë strehëza: Qendrën Shtetërore Pritëse për Trajtimin e Rasteve të Dhunës në Familje në Tiranë, Strehim të ndryshëm dhe të Barabartë, Tjetër Vizion në Elbasan, Qendrën e Këshillimit për Gratë dhe Vajzat Tiranë dhe Qendrën Psiko-Sociale të OJF “Vatra” në Vlorë.⁷⁷ Konkretisht, Qendra Kombëtare e Trajtimit të Rasteve të Dhunës në Familje në Tiranë ka marrë 191,719 €, ndërsa Vatra ka marrë 199,020 € në 2022..⁷⁸ Qendra emergjente Lilium për viktimat e abuzimit seksual në Tiranë dhe dy qendra të reja emergjente në Fier dhe Shkodër marrin financim nga Ministria. Disa bashki gjithashtu kanë alokuar fonde, duke përfshirë mbështetjen për qendrat emergjente me financim nga Fondi Social, siç do të elaborohet më poshtë. Përveç buxhetit shtetëror, programi i përbashkët i OKB-së “Përfundimi i Dhunës ndaj Grave”, i zbatuar nga UNDP, UNFPA dhe UN Women, dhe i financuar nga Qeveria Suedeze, ka mbështetur iniciativë për adresimin e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës ndaj grave. Buxheti total i këtij programi arriti në rreth 3,103,903 USD nga janari 2019 deri në qershor 2022.⁷⁹ Disa donatorë të tjerë gjithashtu kanë financuar veprime për të adresuar dhunën me

⁷¹ GoA, [Udhëzimi 7/1 Për Përgatitjen e Programit Afatmesëm të Buxhetit 2019-2021](#), shkurt 28, 2018.

⁷² Qendra e Aleancës Gjinore për Zhvillim, “Koment mbi Buxhetin 2023 për Shqipërinë”, 2023, f. 3.

⁷³ Po aty., f. 4.

⁷⁴ GREVIO, 2024, f. 13, paragrafi 22.

⁷⁵ UNDP, [Shërbimet e Fondit Social në shifra](#), 2022.

⁷⁶ GoA, [Strategjia Kombëtare për Mbrojtjen Sociale](#), 2024-2030, f. 28.

⁷⁷ Qendra Psiko-Sociale “Vatra” është një nga strehëzat e financuara nga Qeveria Shqiptare. Mbështetja shtetërore përbëhet nga pagat e 12 punonjësve që ofrojnë shërbime të drejtpërdrejta në strehë dhe shpenzimet ushqimore për përfituesit e strehuar aty. Ndërkohë, Qendra Kombëtare e Pritjes për Viktimat e Trafikimit është një institucion rezidencial që mbështetet 100% nga fondet shtetërore.

⁷⁸ Këshilli i Evropës, [Raporti i dorëzuar nga Shqipëria në përputhje me Nenin 68, paragrafi 4 të Konventës së Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftimin e Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje \(Runda e Parë e Vlerësimit Tematik\)](#), 2023, f. 17.

⁷⁹ Po aty., f. 15.

bazë gjinore në Shqipëri. Anëtarët e AWEN-it, si ofruesit kryesorë të shërbimeve të lidhura me dhunën me bazë gjinore në përputhje me Konventën e Stambollit, janë financuar kryesisht përmes mbështetjes ndërkombëtare. Kështu, Qeveria është mbështetur kryesisht të mbështetja ndërkombëtare për të ofruar shërbime në përputhje me Konventën. Ky trend duket se do të vazhdojë edhe në të ardhmen, duke shkelur angazhimet e Qeverisë ndaj Konventës. Ndërsa Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore dhe Strategjia Kombëtare e Mbrojtjes Sociale përmes Fondit Social kanë parashikuar fonde për të reduktuar dhunën me bazë gjinore dhe dhunën në familje, 56.5% e 648 milionë lekëve të planifikuara nga strategjia për barazinë gjinore ende nuk janë siguruar, dhe madje edhe fondet e siguruar rrjedhin nga donatorë të huaj.⁸⁰ Për alokimin e burimeve të përshtatshme dhe të qëndrueshme financiare dhe njerëzore për zbatimin e politikave të integruara, masave dhe programeve për parandalimin dhe luftimin e të gjitha formave të dhunës të mbuluara nga Konventa e Stambollit, Qeveria e Shqipërisë ka alokuar 9% të buxhetit total të planifikuar (410 milionë USD) për periudhën 2023-2025. Megjithatë, Qeveria nuk ka specifikuar se çfarë do të financojë ky 9% i fondeve. Siç u përmend më sipër, vetëm një numër i kufizuar strehëzash dhe viktimash përfitojnë realisht nga ky buxhet.⁸¹ Ndërsa, në Strategjinë Kombëtare të Mbrojtjes Sociale thuhet se “buxheti i planifikuar për zbatimin e programeve të strehimit është i ndarë sipas zërave të programit dhe nuk ka fond të dedikuar vetëm për gratë përfituese”, që do të thotë se asnjë fond nuk u dedikohet veçanërisht grave viktimat të dhunës me bazë gjinore.⁸²

Fondi Social i Qeverisë, i krijuar në vitin 2018, është një burim tjetër që u mundëson bashkive financimin e shërbimeve sociale për grupet e cënueshme. Ai u ofron bashkive (dhe jo OJF-ve) grante për krijimin e shërbimeve të kujdesit social, megjithëse bashkitë mund të kalojnë këto fonde te OJF-të. Fondi Social ka financuar shërbime të specializuara në rajonin e Tiranës, duke përfshirë Linjën e Këshillimit për Gratë dhe Vajzat, Këshillimin Online Falas dhe Shërbimet e Raportimit të Abuzimit ndaj Fëmijëve, si dhe Qendrën "STREHA" për të rinjtë LGBTIQ+ dhe viktimat e dhunës. Nga viti 2020 deri në vitin 2022, Fondi Social raportohet të ketë përfituar mbi 14,000 persona dhe të ketë punësuar 130 individë për të adresuar dhunën me bazë gjinore.⁸³ Këshilli i Evropës ka vënë në dukje se alokimi i fondeve nga bashkitë për shërbime sociale që mbështesin viktimat e dhunës në familje është një zhvillim pozitiv, duke ofruar qasje në strehim social, një linjë këshillimi, ndihmë ligjore dhe psikologjike, si dhe shërbime të tjera thelbësore për personat e prekur.⁸⁴ Megjithatë, Fondi Social nuk ofron financim të drejtpërdrejtë dhe të qëndrueshëm për OJF-të. KS kërkon që Qeveria të ofrojë shërbime të qëndrueshme, gjë që kërkon gjithashtu financimin e tyre. GREVIO rekomandoi që “ndikimi pozitiv i Fondit Social në përgjigjen kombëtare ndaj dhunës ndaj grave duhet të përmirësohet më tej duke krijuar mundësinë që bashkitë të aplikojnë dhe të marrin financim të qëndrueshëm afatgjatë”.⁸⁵ Megjithëse disa fonde janë alokuar për OJF-të që ndihmojnë viktimat e dhunës në familje, mungesa e mbështetjes së qëndrueshme dhe burokracia e lartë për të përfituar fonde mbeten pengesa të mëdha. Për më tepër, GREVIO vuri në dukje se përpjekjet për të siguruar një sistem të qëndrueshëm të financimit për shërbimet e nevojshme për zbatimin e Konventës së Stambollit janë ende të pamjaftueshme dhe të fragmentuara.

Një qasje më efektive dhe e qëndrueshme do të ishte financimi i drejtpërdrejtë i shërbimeve të kërkuara për zbatimin e Konventës nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS), ashtu siç është bërë me Linjën e Këshillimit dhe dy strehëzat shtetërore. Megjithatë, aktualisht, shumica e OJF-ve që ofrojnë shërbime jetike për viktimat e dhunës mbështeten kryesisht në donacione nga burime ndërkombëtare dhe nuk kanë siguri financiare afatgjatë nga shteti:

Mungesa e procedurave transparente dhe pengesat burokratike vazhdojnë ta vështirësojnë qasjen e OJF-ve në financimin shtetëror. Sipas informacioneve nga shoqëria civile, shumica e organizatave që ofrojnë shërbime për gratë viktimat të dhunës ende varen kryesisht ose plotësisht nga donatorët e huaj për të funksionuar. Procesi i aplikimit për fondet shtetërore ose ato të

⁸⁰ GREVIO, 2024, f. 13, paragrafi 23.

⁸¹ Po aty., f. 16.

⁸² GoA, [Strategjia Kombëtare për Mbrojtjen Sociale](#), 2024-2030, f. 18.

⁸³ Këshilli i Evropës, 2023, f. 19.

⁸⁴ Po aty., f. 68.

⁸⁵ GREVIO, 2024, f. 14, paragrafi 24.

bashkisë është i ndërlikuar dhe kërkon dorëzimin fizik të një sërë dokumentesh, ndërkohë që financimi është i kufizuar, i bazuar në projekte dhe nuk siguron qëndrueshmëri afatgjatë. Si pasojë, shumë nga shërbimet për viktimat e dhunës janë të pasigurta dhe rrezikojnë të mos vazhdojnë për shkak të mungesës së financimit të qëndrueshëm.⁸⁶

Për më tepër, kriteret e rrepta kanë penguar disa grupe më të marginalizuara nga qasja e mbështetjes, siç janë OJF-të që ofrojnë shërbime për gratë rome ose gratë me aftësi të kufizuara. GREVIO “paralajmëron kundër varësisë së vazhdueshme nga donatorët e jashtëm për ofrimin e shërbimeve bazë për viktimat e dhunës ndaj grave, siç jehonë edhe nga Konventa e Stambollit”.⁸⁷ Ai më tej “e konsideron të një rëndësie të madhe vazhdimin e marrjes së pronësisë së procesit të reformës, përfshirë edhe atë financiar”. GREVIO kështu:

inkurajon fuqimisht autoritetet shqiptare që: (a) të ndajnë fonde të përshtatshme, të mjaftueshme dhe të qëndrueshme për politikën, programet dhe masat për të parandaluar dhe luftuar të gjitha format e dhunës ndaj grave, si në nivel qendror ashtu edhe në atë bashkiak; (b) të sigurojë, nëpërmjet financimit të duhur, një rol të qëndrueshëm për OJF-të për të drejtat e grave që ofrojnë shërbime mbështetëse për viktimat e çdo forme të dhunës ndaj grave dhe të gjitha kategorive të viktimave, duke përfshirë ndihmën juridike, për shembull nëpërmjet granteve afatgjata të bazuara në procedura transparente prokurimi, dhe për të hequr pengesat e panevojshme burokratike në procesin e aplikimit për financim.⁸⁸

Për të informuar BPGJ-në, mbledhja e të dhënave është gjithashtu e rëndësishme për kryerjen e analizës gjinore si hapi i parë drejt informimit të buxhetimit të bazuar në dëshmi. Në të vërtetë, Neni 11 i KS-së kërkon mbledhjen e duhur të të dhënave për të informuar politikëbërjen e bazuar në dëshmi. Sistemi i ri REVALB i MSHMS gjurmon shërbimet e ofruara për viktimat, duke kontribuar në mënyrë thelbësore në harmonizimin e mbledhjes së të dhënave në të gjithë vendin. Pavarësisht progresit, disa sfida mbeten me raportimin e saktë dhe në kohë nga të gjitha institucionet. Ndërsa Strehimi Kombëtar për Viktimat e Dhunës në Familje ofron të dhëna për REVALB nëpërmjet koordinatorit lokal të Mekanizmave të Referimit të Koordinuar (MRK), bashkëpunimi me OSHC-të e tjera që ofrojnë shërbime “mbetet ad hoc dhe ndryshon nga rasti në rast dhe nga një bashki në tjetrën” pavarësisht se OJF-të marrin pjesë në MRK, vuri në dukje GREVIO.⁸⁹ Rekomandimet e GREVIO për përmirësimin dhe harmonizimin e REVALB në të gjithë sektorët dhe me agjencinë statistikore INSTAT do të mbështesin një “sistem të unifikuar plotësisht të mbledhjes së të dhënave në fushën e dhunës ndaj grave”.⁹⁰ Ndërveprueshmëria me sisteme të ndryshme të mbledhjes së të dhënave të përdorura në u vu re gjithashtu nga GREVIO. Në të vërtetë, kjo mund të mbështesë BPGJ-në duke prodhuar të dhëna më të sakta për të informuar politikëbërjen e bazuar në dëshmi në lidhje me buxhetin e shtetit.

4.1. Konkluzioni

Qeveria është zotuar të zbatojë BPGJ-në, e cila mund të mbështesë përmirësimin e saktësisë në planifikimin e bazuar në fakte për shërbimet e financimit në përputhje me detyrimet e KS-së. Megjithatë, shumica e financimeve për shërbimet që lidhen me trajtimin e dhunës me bazë gjinore kanë ardhur nga burime ndërkombëtare, duke paraqitur sfida për qëndrueshmërinë e këtyre shërbimeve. Qeveria ka detyrimin të rrisë mbështetjen e saj për këto shërbime në përputhje me KS, duke siguruar që strehëzat të mbeten të pavarura nga ndikimi politik.

---

⁸⁶ Po aty., f. 14, paragrafi 26.

⁸⁷ Po aty., f. 10.

⁸⁸ Po aty., f. 14, paragrafi 27.

⁸⁹ Po aty., f. 16, paragrafi 37.

⁹⁰ Po aty., f. 17, paragrafi 40.

5. Gjetjet: Kostot e shërbimeve për trajtimin e dhunës me bazë gjinore

Ky seksion paraqet gjetjet nga kostoja e shërbimeve ekzistuese për trajtimin e dhunës me bazë gjinore në Shqipëri në përputhje me KI dhe praktikën më të mira ndërkombëtare. Ai fillimisht paraqet metodologjinë e përdorur. Më pas jep një përmbledhje të gjetjeve: kostot e vlerësuara fillimisht për periudhën afatmesme 2025-2028.

5.1. Metodologjia

Metodologjia për analizimin e kostove të shërbimeve bazohet në IC, kërkesat e tij dhe praktikën më të mira ndërkombëtare në BPGJ, veçanërisht në përcaktimin e kostos. Linjat buxhetore të përdorura për koston e shërbimeve përfshijnë kostot që lidhen me nevojat e personelit dhe ato operacionale, si dhe aktivitete specifike që synojnë mbështetjen e personave që kanë pësuar dhunë (shih Aneksin I). Në përmbledhje, kostoja e ekzaminuar:

- Shpenzimet për burimet njerëzore, duke përfshirë pagat për personelin kyç, stafin mbështetës dhe ekspertët e kontraktuar, si avokatët, psikologë, punonjës socialë, asistentë mjekësorë, infermierë dhe shoferë. Këto pozicione janë thelbësore për menaxhimin dhe ofrimin efektiv të shërbimeve, duke siguruar kujdes dhe mbështetje gjithëpërfshirëse për përfituesit. Këto pozicione duhet të financohen në mënyrë të qëndrueshme, pavarësisht nga numri i klientëve të trajtuar, pasi ato duhet të jenë të disponueshme sa herë të nevojiten, përfshirë edhe në rastet urgjente. Për të garantuar cilësinë e shërbimeve, niveli i pagave për ata që punojnë në strehëza nuk duhet të jetë më i ulët se ai i personave të punësuar në pozicione të ngjashme me kualifikime të ngjashme. Kostot e lidhura, si psikoterapia dhe/ose mbikëqyrja për stafin, gjithashtu duhet të përfshihen për të reduktuar lodhjen profesionale dhe për të përmirësuar mirëqenien, duke rritur cilësinë e përgjithshme të shërbimeve të ofruara.
- Shpenzimet e drejtpërdrejta të shërbimeve, si sigurimi i ushqimit dhe veshjeve për personat që kanë përjetuar dhunë dhe fëmijët e tyre, furnizime për strehëzat, akomodimi si gjatë qëndrimit në strehëza ashtu edhe pas daljes (p.sh., pagesat e qirasë), furnizime dhe shërbime mjekësore, mundësi për arsimim të vazhdueshëm, materiale edukative, shërbime ligjore, aktivitete rekreative, konsulencë ligjore, shërbime financiare, trajnime dhe monitorime nga ekspertët, mbështetje për nisma që synojnë fuqizimin ekonomik dhe siguri.
- Shpenzimet e komunikimit, si ato për sensibilizim, rritjen e ndërgjegjësimit dhe inkurajimin e personave për të raportuar dhunën në përputhje me Konventën e Stambollit.
- Pajisjet, si laptopë, projektorë, kamera sigurie dhe automjete të nevojshme për operacionet.
- Shpenzimet operacionale për kostot e përditshme thelbësore, si qiraja, shërbimet publike (p.sh., energjia elektrike, uji, interneti dhe telefoni), transporti dhe karburanti, materialet e zyrës, produktet e pastrimit, tarifat bankare, taksat, përfshirë ato për automjetet, dhe kostot vjetore të auditimit.

Këto kosto janë thelbësore për të siguruar që ofruesit e shërbimeve janë vazhdimisht të aftë dhe të gatshëm për të ofruar shërbime gjithëpërfshirëse, të sigurta dhe fuqizuese për gratë dhe fëmijët që kanë pësuar dhunë. Kështu, ky ushtrim i koston u përpoq të merrte në konsideratë të gjitha këto kosto.

5.2. Kostot e vlerësuara fillimisht për vitet 2025-2028

Kostot janë vlerësuar duke u bazuar në shërbimet ekzistuese që ofrohen. Ofrimi i shërbimeve me cilësi të përmirësuar mund të përfshijë kosto shtesë, siç përshkruhet në Metodologji, si pagat për burimet

njerëzore bazuar në normat ekzistuese të tregut,⁹¹ përmirësimi i shërbimeve ekzistuese për t'u përshtatur me standardet më të mira të përcaktuara në Konventën e Stambollit, si qasja për personat me aftësi të kufizuara, zgjerimi i shërbimeve në zona të reja gjeografike dhe sigurimi i shërbimeve gjithëpërfshirëse të rehabilitimit.⁹² Këto kosto duhet të merren parasysh në të ardhmen. Në vlerësimin e koston të shërbimeve, duhet të vlerësohet kërkesa, siç tregohet nga KS. Fillimisht, kjo mund të vlerësohet duke parë tendencat e mëparshme. Tabela 2 detajonte numrin e përfituesve që çdo ofrues shërbimi ndihmoi në periudhën 2020-2024. Ajo mundëson një vlerësim të përafërt se, mesatarisht në total, anëtarët e AWEN ndihmuan 2,000 persona në vit midis 2020 dhe 2024. Kjo mund të përdoret për të parashikuar numrin e pritur të përfituesve në vitet e ardhshme: 2,000. Ndërkohë, nevoja për këto shërbime mund të jetë edhe më e madhe duke pasur parasysh shkallën e dhunës, veçanërisht nëse fushatat e ndërgjegjësimit dhe përpjekjet për arritjen e më shumë personave që kanë pësuar dhunë i inkurajojnë ata të kërkojnë shërbime.

Ndonjëherë ushtrimet e llogaritjes së kostove përdorin të dhënat mbi përfituesit për të llogaritur koston mesatare të vlerësuar për trajtimin e çdo përfituesi duke pjesëtuar buxhetin vjetor total të ofruesit të OJQ-së me numrin total të përfituesve. Kjo prodhon koston mesatare për personin e ndihmuar nga shërbimi i dhënë. Më pas, mund të vërehen tendencat me kalimin e kohës. Megjithatë, ekzistojnë disa çështje lidhur me përdorimin e kësaj qasjeje për të vlerësuar koston e ardhshme. Së pari dhe më e rëndësishmja, duke pasur parasysh natyrën e shërbimeve të ofruara, ofruesit e shërbimeve duhet të jenë gjithmonë të hapur, të stafuar plotësisht sipas nevojave dhe të gatshëm për të ofruar shërbime të menjëhershme emergjente. Kjo është arsyeja pse është e rrezikshme që shtetet palë të rimbursojnë ofruesit e shërbimeve bazuar në numrin e personave të ndihmuar, sepse kjo nuk merr parasysh koston e mbajtjes së operacioneve të vazhdueshme dhe ruajtjes së stafit ekspert në mënyrë që të ofrohen shërbime cilësore menjëherë.

Për më tepër, ofruesit e shërbimeve zakonisht ofrojnë disa lloje të ndryshme shërbimesh, duke përfshirë ndërgjegjësimin dhe inkurajimin e raportimit, siç parashikohet nga KS. Një krahasim mund të bëhet me punonjësit socialë, policinë ose prokurorët; asnjëri prej tyre nuk paguhet për rastin e trajtuar, por përkundrazi, shërbimet e tyre buxhetohen në mënyrë gjithëpërfshirëse. E njëjta gjë duhet të vlejë për strehëzat, këshillimin psikologjik dhe ndihmën ligjore.

Së dyti, një çmim i vetëm për njësi për personin e ndihmuar nuk mund të përcaktohet, sepse llojet e shërbimeve të ofruara (p.sh., kujdesi shëndetësor, strehimi, këshillimi ligjor, edukimi) mund të ndryshojnë ndjeshëm bazuar në nevojat individuale; çdo përfitues mund të ketë kosto krejtësisht të ndryshme. Për shembull, disa mund të kenë nevojë për strehim për një periudhë të shkurtër, ndërsa të tjerë mund të kenë nevojë për shërbime për disa muaj. Duke marrë parasysh natyrën e dhunës, kornizat kohore mund të jenë të vështira për t'u parashikuar, ndërsa ndikojnë ndjeshëm në koston për person.

Së treti, koston ndryshojnë në të gjithë Shqipërinë; ndihma për dikë në Tiranë ka të ngjarë të kushtojë ndjeshëm më shumë sesa në Pogradec, për shembull. Për këto arsye, nuk është e këshillueshme që vlerësimet e buxhetit të bazohen vetëm në numrin e përfituesve të ndihmuar duke përdorur llogaritjen e koston për njësi.

Në vend të kësaj, tendencat në koston e përgjithshme operative të ofruesve të shërbimeve me kalimin e kohës mund të përdoren për të parashikuar çmimin e shërbimeve gjithëpërfshirëse dhe të pandërprera, siç parashikohet nga KS. Tabela 3 ilustron buxhetet vjetore të nëntë ofruesve të shërbimeve të AWEN nga 2021 deri në 2027 në milionë LEK (të rrumbullakosura). Vitet 2021 deri në 2024 paraqesin buxhete aktuale, ndërsa 2025 deri në 2028 përfshijnë parashikime të buxheteve të viteve të ardhshme bazuar në shpenzimet e mëparshme. Përsëri, këto janë vlerësime të bazuara në koston aktuale për shërbimet bazë dhe nuk përfshijnë domosdoshmërisht nevojat shtesë për përmirësimin e shërbimeve ose pagesën e stafit bazuar në normat e tregut.

⁹¹ Anëtarët e AWEN raportuan se paguajnë stafin më poshtë niveleve të tregut për shkak të financimeve të pamjaftueshme dhe refuzimeve nga donatorët për të rritur pagat në përputhje me tarifat aktuale. Kjo mund të kontribuojë në humbjen e burimeve njerëzore të kualifikuara, pakënaqësi dhe potencial për djegie të stafit, të gjitha mund të ndikojnë në cilësinë e shërbimeve të ofruara.

⁹² UN Women, Duvvury, N. dhe Ashe, S, [Një mjet koston për veprim: Vlerësimi i kërkesave për burime për një paketë minimale shërbimesh thelbësore për gratë që përjetojnë dhunë](#), 2016.

Duke ilustruar pikat e përmendura më parë, kostot e ofrimit të shërbimeve të Vatrës janë më të larta se ato të ofruesve të tjerë të shërbimeve, duke pasur parasysh se Vatra ofron shërbime të sigurisë së lartë kundër trafikimit dhe strehim afatgjatë në krahasim me të tjerët. Ajo gjithashtu merr më shumë mbështetje shtetërore, me të cilën ka arritur të zgjerojë shërbimet e saj. Buxhetet e të gjithë ofruesve të shërbimeve të AWEN janë rritur çdo vit, duke reflektuar rritjen e kostove, përfshirë ato të lidhura me inflacionin.

Tabela 3. Buxhetet vjetore të anëtarëve të AWEN 2021-2028 (në milionë lekë)											
Anëtarët e AWEN	Shërbimi	Vendndodhja	Staff	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Qendra për Nisma Ligjore Qytetare	Ndihma juridike	Tiranë	5.5	7.8	5.7	7.3	7.5	9.2	9.2	9.2	9.2
Agritra-Vizioni	Strehim emergjent	Peshkopi	5	16.1	15.3	15.1	13.6	28.4	31.2	32.3	34.3
Shoqata Gender Paqe Siguri	Këshillim psikologjik dhe ligjor	Durrës	6	9.1	8.5	11.0	15.0	31.0	41.2	41.1	41.1
Forum i Grave Elbasan	Strehim urgjent me këshillim dhe ndihmë juridike	Elbasan	7	13.5	14.2	12.9	13.0	16.3	15.0	15.0	15.0
Gruaja për Gruan	Strehim urgjent me këshillim dhe ndihmë juridike	Shkodër	18	13.4	13.4	13.4	12.2	12.5	14.7	14.4	14.4
Shoqata Jona	Këshillim psikologjik dhe ligjor	Sarandë	4	3.1	5.0	3.7	4.7	10.0	9.9	10.0	10.0
Unë, Gruaja	Këshillim psikologjik dhe ligjor	Pogradec	6	3.7	3.6	3.4	2.9	4.7	4.8	4.9	4.9
Vatra	Këshillim psikologjik , strehë për dhunën me bazë gjinore, përfshirë trafikimin dhe Klinika Ligjore	Vlorë	6	40.0	40.8	44.2	62.1	77.7	70.1	70.1	70.1
Totali				106.7	106.5	110.9	136.1	189.6	196.0	197.0	199.1

Tabela 3 ilustron koston totale të shërbimeve të ofruara nga ofruesit e shërbimeve të AWEN nga viti 2021 deri në 2024 dhe koston e parashikuar të shërbimeve për periudhën 2025 deri në 2028, duke marrë parasysh faktorë si inflacioni. Vlen të theksohet se kjo përfaqëson vetëm koston minimale aktuale; këto shifra nuk marrin plotësisht në konsideratë nevojën për të paguar burimet njerëzore bazuar në normat e tregut ose për të zgjeruar shërbimet në përputhje me KS, ndër të tjera. Sërish, ekziston një tendencë e qartë e rritjes së kostove të ofrimit të shërbimeve me kalimin e kohës, çka duhet të udhëheqë planifikimin e kostove të ardhshme. Ndërsa është tepër vonë për të përfshirë parashikimet buxhetore në buxhetin e vitit 2025, parashikimet sugjerojnë se Qeveria e Shqipërisë duhet të buxhetojë afërsisht 196 milionë ALL për vitin 2026, 197 milionë ALL për vitin 2027 dhe 199 milionë ALL për vitin 2028 për të përmbushur përgjegjësinë e saj për ofrimin e shërbimeve gjithëpërfshirëse përmes këtyre ofruesve.⁹³ Si shembull krahasues, 128.5 miliardë lekë u ndanë në vitin 2024 për financimin e projekteve të infrastrukturës, si rrugë, tunele dhe autostradas.⁹⁴ Kjo vë në perspektivë koston relativisht minimale të trajtimit të dhunës me bazë gjinore.

Zgjerimi i shërbimeve për të përmbushur nivelin e nevojës të shpjeguar në [seksionin 3](#) do të kërkonte kosto të mëtejshme në lidhje me ndërtimin ose rindërtimin e ndërtesave, blerjen e pajisjeve shtesë dhe kosto shtesë në lidhje me secilën pikë të mësipërme. Këto duhet të merren parasysh në planifikimin e prioriteteve buxhetore afatmesme drejt rritjes së shërbimeve ekzistuese për të përmbushur nivelin e nevojave në përputhje me KN dhe angazhimet e marra në Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore, të cilat janë përgjegjësi e shtetit dhe jo e aktorëve ndërkombëtarë. Për më tepër, kostot mund të ndryshojnë çdo vit për shkak të faktorëve të tillë si ndryshimet në kërkesën për shërbime dhe inflacioni (p.sh., parashikuar në 2.4% në 2025, 2.6% në 2026 dhe 3% në 2027).⁹⁵ Prandaj, ushtrimet e koston duhet të kryhen çdo vit dhe këto parashikime afatmesme duhet të përditësohen çdo vit.

Meqenëse ushtrimet e koston kërkojnë kohë, burimet njerëzore me role dhe përgjegjësi të qarta për mbledhjen e të dhënave duhet të përfshihen në përshkrimet e punës për ofruesit e shërbimeve dhe koha e kërkuar duhet të buxhetohet në mënyrë adekuate dhe të përfshihet në planifikimin e burimeve njerëzore organizative.⁹⁶ Është rekomanduar një qasje pjesëmarrëse për përcaktimin e koston që përfshin konsultime me gra dhe vajza të ndryshme që kanë pësuar dhunë me bazë gjinore, si dhe me një gamë sa më gjithëpërfshirëse të palëve të interesuara, duke pasur parasysh natyrën multidisiplinare dhe shumë-sektoriale të vetë punës.⁹⁷ Kjo mund të ndihmojë në kuptimin më të mirë të nevojave dhe në këtë mënyrë të informojë më mirë ushtrimet e koston.

6. Rekomandimet

6.1. Për kornizën ligjore

- Të sigurohet që ligjet dhe politikat buxhetore të përfshijnë më mirë detyrimet për BPGJ, duke e institucionalizuar atë brenda sistemeve të menaxhimit të financave publike gjatë reformave të vazhdueshme që lidhen me procesin e anëtarësimit të Shqipërisë në BE. Si pjesë e reformave, të rishikohen ligjet dhe politikat për të garantuar që ato të përfshijnë dhe institucionalizojnë plotësisht BPGJ bazuar në Kornizën Gjinore të PEFA-s dhe udhëzimet e QZHQ 5.c.1.

⁹³ Që nga dhjetori 2024, kjo ishte ekuivalente me rreth 1.6 milionë euro në vit

⁹⁴ GoA, [Investimet publike për 2024](#), qasur në shkurt 11, 2025.

⁹⁵ Statista, "Ndryshimi i indeksit të çmimeve të konsumit në Ballkanin Perëndimor nga 2021 deri më 2026, sipas territorit", në: <https://www.statista.com/statistics/1331464/western-balkans-inflation-by-country/>.

⁹⁶ UN Women, [Një sintezë e dëshmive mbi mbledhjen dhe përdorimin e të dhënave administrative mbi dhunën ndaj grave](#), 2020, f. 7.

⁹⁷ UN Women, [Manual për Kostimin e një Pakete të Përgjigjes Shumëdisiplinore për Gratë dhe Vajzat Subjekt i Dhunës](#), 2013.

- Të sigurohet që Qeveria të bëjë alokime të mjaftueshme buxhetore në KPAF-të e ardhshme, buxhetet vjetore, strategjitë dhe planet e veprimit që lidhen me shërbimet sociale, barazinë gjinore dhe adresimin e dhunës me bazë gjinore, duke i dhënë fund varësisë së Shqipërisë nga financimi i huaj, në përputhje me rekomandimet e GREVIO-s.
- Të sigurohet vëmendje për të gjitha format e dhunës me bazë gjinore gjatë hartimit të buxhetit, në përputhje me Konventën e Stambollit. Të garantohet që programet mbështetëse të alokojnë fonde të mjaftueshme jo vetëm për ndërhyrjet e menjëhershme, por edhe për ndihmën dhe rikuperimin e qëndrueshëm dhe afatgjatë.
- Të përmirësohet më tej udhëzimi, duke përfshirë qarkoret buxhetore, në lidhje me planifikimin buxhetor, duke inkurajuar MSHMS-në dhe bashkitë (p.sh. departamentet e buxhetit dhe politikave sociale) që të përdorin REVALB-in, të dhëna të tjera institucionale dhe të dhëna mbi personat e strehuar dhe kostot e lidhura, për të informuar planifikimin buxhetor të bazuar në prova, në përputhje me Konventën e Stambollit.

6.2. Për Qeverinë, veçanërisht Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale

- Të përmirësohet saktësia e mbledhjes, mirëmbajtjes dhe analizimit të të dhënave në sistemin e menaxhimit të të dhënave REVALB për të mbështetur analizën gjinore që mund të ndihmojë në parashikimin e nivelit të kërkesës për shërbime dhe, rrjedhimisht, të shpenzimeve të ardhshme. Të përmirësohet ndërveprueshmëria dixhitale e REVALB-it me sistemet e tjera institucionale të menaxhimit të të dhënave (p.sh., policia, prokuroria, etj.), duke synuar një përdorim më efikas të kohës së burimeve njerëzore në futjen e të dhënave. Të sigurohet integrimi dhe të shmanget mbivendosja me sisteme të tjera të menaxhimit të të dhënave, si Regjistri Elektronik Kombëtar për Shërbimet e Kujdesit Social, ku gjithashtu regjistrohen rastet e dhunës me bazë gjinore.
- Të sigurohet vijimi i trajnimeve të detyrueshme për zyrtarët e angazhuar në futjen e të dhënave për të përmirësuar cilësinë, të përfshihen më shumë persona në këtë proces dhe të planifikohen burimet njerëzore në MSHMS për monitorimin e futjes së të dhënave për sigurimin e cilësisë, siç rekomandohet nga GREVIO.
- Të alokohen burime shtesë për strehëzat dhe Qendrat e Krizës për Dhunimet për të zbatuar detyrimet sipas Konventës së Stambollit. Gjatë hartimit të KPAF-së për 2026-2028, të përfshihen plane të fazuara për të investuar në zgjerimin e qasjeve në strehëza dhe qendrat e krizës, veçanërisht nga pikëpamja gjeografike, duke bashkëpunuar ngushtë me OJF-të e grave dhe ekspertët e barazisë gjinore për të siguruar që zonat më të nevojshme të kenë përparësi dhe që cilësia e shërbimeve të garantohet. Të investohet në mbështetjen e OJF-ve me përvojë dhe njohuri për të zgjeruar shërbimet e tyre në zona të tjera, duke siguruar cilësinë.
- Të sigurohet mbështetje e plotë financiare për Linjën Këshilluese për Gratë dhe Vajzat duke e përfshirë atë në buxhetet e planifikuara për KPAF 2026-2028, me një kosto prej afërsisht 5,043,663 LEK në vit.
- Të rritet buxheti i shtetit për të përfshirë 196 milionë lekë për vitin 2026, 197 milionë lekë për vitin 2027 dhe 199 milionë lekë për vitin 2028 në PBA-në e ardhshme, në drejtim të financimit të shërbimeve ekzistuese të anëtarëve të AWEN në përputhje me rekomandimet e IC dhe GREVIO, duke mbajtur në këmbë përgjegjësinë e ofrimit të shërbimeve holistike të Qeverisë së Shqipërisë. MSHMS mund të përdorë modalitetin ekzistues të transferimit të fondeve nëpërmjet Këshillave të Qarkut drejtpërdrejt te ofruesit e shërbimeve, siç zbatohet aktualisht me Vatra, për shembull.
- Të vazhdohet bashkëpunimi me ofruesit e shërbimeve çdo vit për të marrë vlerësime të kostove që mund të informojnë KPAF-in për vitet e ardhshme, në përputhje me praktikën më të mira të BPGJ-së.

6.3. Për ofruesit e shërbimeve të shoqërisë civile

- Përdorni gjetjet nga ky dokument për të informuar avokatinë e bazuar në dëshmi për MSHMS për të ndarë fonde të mjaftueshme dhe të qëndrueshme për mbulimin e të gjitha kostove të anëtarëve të AWEN që ofrojnë shërbime sipas kërkesave të KS.
- Vazhdoni ushtrimet e ngjashme të kostos çdo vit duke përdorur një metodologji të ngjashme për përditësimin e tabelave çdo vjeshtë, drejt bërjes së vlerësimeve të sakta të kostove për të informuar PBA-të e ardhshme në periudhën janar-shkurt. Ndërmerrni ushtrime të mëtejshme të kostos që vlerësojnë kostot e shërbimeve të nevojshme që nuk janë ofruar ende, kostot e burimeve njerëzore bazuar në normat e tregut dhe kostot e tjera që nuk janë marrë ende në konsideratë në parashikimet buxhetore, por që nevojiten për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve në përputhje me IC.
- Sigurimi i burimeve të duhura njerëzore për përfshirjen në ushtrime të kostos me pjesëmarrje çdo vit, duke përfshirë organizimin e diskutimeve pjesëmarrëse me gra, vajza dhe aktorë të ndryshëm për të kuptuar më mirë nevojat, si dhe për kohë për të parashikuar kostot e ardhshme të nevojshme për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve dhe për t'i zgjeruar ato, kur është e nevojshme në përputhje me IC.
- Vazhdimi i monitorimit të alokimeve dhe shpenzimeve të buxhetit të qeverisë për shërbimet që kanë të bëjnë me mbështetjen e personave që kanë pësuar dhunë me bazë gjinore. Kryerja e analizave specifike të buxhetit për të informuar avokimin e vazhdueshëm drejt sigurimit të fondeve të mjaftueshme qeveritare për të adresuar nevojat në përputhje me KN.

Shtojcat

Shtojca I. Modeli për koston për njësi të shërbimeve

Modeli i mëposhtëm është përdorur nga anëtarët e AWEN për të vlerësuar kostot.

	Lloji i njësisë	# i njësive	Shuma për njësi	Vlera totale duke përfshirë përfitimet dhe taksat	Donatori 1	Donatori 2	Donatori 3	Shuma totale e siguruar (e vlerësuar)	Shuma e pasiguar (duke përfshirë fondet e aplikuar)
Stafi									
Drejtori/ esha									
Koordinatoriët e projektit									
Menaxher/ja Finance									
Juristët									
Psikolog/e									
Punonjësit/set Socialë									
Asistentët/tet Medial/e									
Infermier/e									
Kujdestarët/stafi arsimor për fëmijët									
Shofer/e									
Të tjerët									
Kostot operative									
Zyra me qira									
Mirëmbajtja e objektit									
Automjeti									
Mirëmbajtja e automjeteve									
Energjia elektrike									
Uji									
Internet									
Telefoni									
Kostoja e transportit dhe karburantit									
Taksat vjetore/regjistrimi i automjetit									
Stacionare									
Materialet e pastrimit (përfshirë de-infektimin)									
Tarifat bankare									
Taksat vjetore									
Auditimi vjetor									
Shërbimet e mbështetjes së drejtpërdrejtë për viktimat									
Ndërtim/rindërtim									
Qiraja për strehëza (strehim për viktimat)									
Mirëmbajtja e objektit të strehimit									
Pajisjet e strehimit									
Ushqim për viktimat									
Veshje për viktimat									
Furnizimet për strehim									
Kostot e komunikimit për strehën (telefon)									
Medikamente dhe pajisje mjekësore, analiza, shërbime dentare etj.									

	Lloji i njësive	# i njësive	Shuma për njësi	Vlera totale duke përfshirë përfitimet dhe taksat	Donatori 1	Donatori 2	Donatori 3	Shuma totale e siguruar (e vlerësuar)	Shuma e pasiguar (duke përfshirë fondet e aplikuar)
Materiale rekreative dhe edukative për fëmijë									
Mbështetje për fuqizimin ekonomik të grave (p.sh. fillimi i një biznesi të vogël)									
Mbikëqyrje, psikoterapi për stafin e strehës									
Sistemet e sigurisë dhe sigurisë									
Kostot e tjera									
Ekspertët me kontrata (jo staf)									
Avokat/e për Shërbimet e Këshillimit dhe Përfundimit									
Shërbimet Financiare									
Ekspert Monitorimi									
Pagesa për dokumentet ligjore për përfituesit (certifikata lindjeje, letërnjoftime, taksa në gjykatë etj.)									
Kostot e tjera									
Trajnime/seminare/workshope									
Mësuesit/trajnerët									
Pije freskuese për pjesëmarrësit									
Materialet e trajnimit									
Vendi i trajnimit									
Akomodimi									
Specialistët (formimi profesional dhe punësimi i përfituesve) duke përfshirë sigurimet tatimore, sociale dhe shëndetësore									
Parandalimi dhe dukshmëria									
Pankarta									
Fletëpalosje									
Broshura									
Takime informuese									
Rritja e mediave sociale									
Avokimi (p.sh. monitorimi, për ligjet, etj.)									
Kostot e tjera									
Pajisjet Teknike									
Laptopë									
Projektor									
Kostot e tjera									
SHUMA TOTALE									

Shtojca 2. Shërbimet e ofruara nga OJQ-të

Anëtarët e AWEN ofrojnë një pjesë të konsiderueshme të shërbimeve të strehimit, këshillimit dhe ndihmës ligjore në lidhje me adresimin e dhunës me bazë gjinore në Shqipëri. Ky Aneks përshkruan shkurtimisht dhe në rend alfabetik secilin anëtar të AWEN dhe shërbimet që ata ofrojnë.⁹⁸

Agritra-Vizion

E themeluar në vitin 2001 në qytetin e Dibrës si një projekt i Organizatës Holandeze për Zhvillim, më vonë ajo u bë e pavarur. Në lidhje me adresimin e dhunës me bazë gjinore, shërbimet e saj përfshijnë asistimin dhe këshillimin e grave rurale drejt fuqizimit të tyre ekonomik dhe përmirësimin e pozitës së grave rurale përmes trajnimeve dhe konsultimeve.

Qendra për Nisma Ligjore Qytetare

E themeluar në vitin 1997 në Tiranë, qendra ofron shërbime falas psiko-sociale dhe ligjore për viktimat e dhunës në familje, akteve të tjera të dhunshme dhe personave në nevojë; edukim ligjor për avancimin e të drejtave dhe lirive të njeriut; avokim; mbështetje për përmirësimin e legjislacionit dhe politikave shtetërore të lidhura me të drejtat e njeriut, barazinë gjinore dhe adresimin e dhunës me bazë gjinore. Faqe interneti: www.qag-al.org

Jona

Founded in 2001 in Saranda, Jona works to prevent domestic violence and human trafficking. It collects data, works to improve inter-ethnic relations, and qualifies women and girls in skills that meet labour market demands.

Une, Gruaja

E themeluar në vitin 2001 në Sarandë, Jona punon për parandalimin e dhunës në familje dhe trafikimit të qenieve njerëzore. Ajo mbledh të dhëna, punon për përmirësimin e marrëdhënieve ndëretnike dhe kualifikon gratë dhe vajzat me aftësi që përputhen me kërkesat e tregut të punës. Faqe interneti: <https://unegruaja.org.al/>

Gruaja tek Gruaja

E themeluar në vitin 2003 në rajonin Pogradec/Korçë, një nga qëllimet kryesore të organizatës është minimizimi i dhunës dhe abuzimit ndaj grave. Aktivitetet përfshijnë: shërbime këshillimi, trajnime, sensibilizim, inkurajimin e grave për të marrë pjesë në vendimmarrje, monitorimin e vendimeve të qeverisjes lokale nga një perspektivë gjinore dhe avokim në nivel lokal dhe kombëtar. Faqe interneti: <https://www.gruajatekgruaja.org/>

Forumi i Gruas Elbasan

Shërbime për të mbijetuarat e dhunës në familje dhe fëmijët e tyre përmes Qendrës së Këshillimit, këshillim dhe mbështetje psikologjike, terapi këshilluese, informim dhe orientim, Zyrave Ligjore, këshillim ligjor, hartim të akteve ligjore, mbrojtje ligjore me avokatë dhe Strehës Emergjente që ofron strehim nga disa orë deri në 15 ditë, në pritje të marrjes së një Urdhri të Mbrojtjes së Menjëhershme ose Urdhri të Mbrojtjes, për vajzat dhe gratë e mbijetuara të dhunës dhe fëmijët e tyre nën 16 vjeç. Faqe interneti: <https://forumigruaselbasan.org/>

---

⁹⁸ Informacioni rreth anëtarëve të AWEN është marrë nga faqja e tyre e internetit: [Rrjeti AWEN](http://RrjetiAWEN), qasur më 20 dhjetor 2024.

“Vatra” Qendra psiko-sociale

E themeluar në vitin 1999 në Vlorë, Vatra bashkëpunon ngushtë me institucionet përgjegjëse dhe organizatat aktive në ofrimin e mbrojtjes për viktimat e trafikimit, format e tjera të dhunës me bazë gjinore dhe abuzimit. Ajo ka një strehë dhe ofron shërbime këshillimi dhe mbështetje ligjore. Faqe interneti: <http://www.qendravatra.org.al/>

Referencat

- Appelt, B., Romanin, A. & Perttu, S. *Larg dhunës: Udhëzime për ngritjen dhe funksionimin e strehave për gratë*. Vjenë: WAVE, 2004.
- Ashe, S., N. Duvvury, S. Raghavendra, S. Scriver dhe D. O'Donovan. *Qasje metodologjike për vlerësimin e kostove ekonomike të dhunës ndaj grave*. UK Aid/NUE Galway, IPSOS Mori dhe Qendra Ndërkombëtare për Kërkime mbi Gratë (ICRW). Pa datë.
- Bates dhe Douglas, *Shërbimet për viktimat e dhunës në familje në Mbretërinë e Bashkuar dhe Shtetet e Bashkuara: Ku jemi sot?*, 2020.
- DFID. *Çfarë funksionon për të parandaluar dhunën ndaj grave dhe vajzave – Rishikime të evidencës*. Dokumenti 4: *Qasje për zgjerimin dhe vlerësimin e efektivitetit të kostove të programeve për parandalimin e dhunës ndaj grave dhe vajzave*, shtator 2015.
- Duvvury, N. dhe Ashe, S. *Një mjet vlerësimi i kostove për veprim: Vlerësimi i kërkesave për burime për një paketë minimale të shërbimeve thelbësore për gratë që përjetojnë dhunë*. New York: UN Women, 2016.
- Duvvury, N., Scriver, S. dhe Ashe, S. *Vlerësimi i kërkesave për burime për një paketë minimale të shërbimeve thelbësore për gratë dhe fëmijët që përjetojnë dhunë në Timor-Leste*. Dili: UN Women, 2017.
- Expertise France Group, Asistencë Teknike për Barazinë Gjinore në Qasjen ndaj Mundësive Ekonomike në Shqipëri, 2024.
- GBVIMS. *Lidhja e analizës së të dhënave me programimin – Seria e publikimeve*. Pa datë.
- GREVIO. *Ndërtimi i besimit përmes ofrimit të mbështetjes, mbrojtjes dhe drejtësisë: Shqipëria – Raporti i parë tematik i vlerësimit*, GREVIO(2024)6, 2024.
- Instituti Evropian për Barazi Gjinore (EIGE). *Mbledhja e të dhënave administrative mbi dhunën ndaj grave: Praktikat më të mira*. Lituani: EIGE, 2016.
- Këshilli i Evropës. *Konventa për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje*, 2012.
- Këshilli i Evropës. *Raporti i parë i përgjithshëm mbi aktivitetet e GREVIO-s*, prill 2020.
- Komisioni Ministror i Shqipërisë, Strategjia Kombëtare Ndërsëktoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2023-2030, 2023
- Kurtishi, S. *A po arrijnë paratë e taksapaguesve të fëmijët në nevojë?*. KOMF, 2014.
- Logar, Rosa. *Strehëzat për viktimat e dhunës me bazë gjinore në Evropë: Praktikat më të mira dhe sfidat*. Programi EUROSOCIAL, 2021.
- OKB. *Shërbimet thelbësore për gratë dhe vajzat subjekt i dhunës: Elementet kryesore dhe udhëzimet e cilësisë*. 2015.
- Parlamenti Evropian. *Departamenti i Politikave për të Drejtat e Qytetarëve dhe Çështjet Kushtetuese – Studim mbi të drejtat e grave në Ballkanin Perëndimor*, 2019.
- Qeveria Skoceze. *Rishikimi i Pavarur Strategjik mbi Financimin dhe Komisionimin e Shërbimeve për Dhunën ndaj Grave dhe Vajzave*. 2023.
- Qeveria Skoceze. *Shërbimet për dhunën ndaj grave dhe vajzave (DHNGG): Udhëzime dhe mësim*. 2023.
- QSH, [Udhëzimi 7/ I Për Përgatitjen e Programit Buxhetor Afatmesëm 2019-2021](#), 2018.
- QSH, *Investimet publike për vitin 2024, qasur më 11 shkurt 2025*.
- RrGK, *Me çfarë çmimi? Alokimet Buxhetore për Zbatimin e Kornizës Ligjore kundër Dhunës në Familje në Kosovë*, 2011.
- RRSH, [Strategjia Kombëtare për Mbrojtjen Sociale](#), 2024-2030.
- Sahavagi. *Zhvillimi i Kornizës së Vlerësimit të Kostove dhe Vlerësimi i Kostove të Instrumenteve për Barazinë Gjinore në Nepal*. UN Women, 2016.
- Shar, Kurtishi dhe Natia Partskhaladze. *Udhëzime të propozuara dhe mjet për vlerësimin e kostove të fuqisë punëtore sociale: Gjetjet e shqyrtimit të literaturës dhe një udhëzues hap pas hapi*. UNICEF, 2022.
- UN Women Albania. *Harta rrugore dhe vlerësimi i kostove për Konventën e Këshillit të Evropës për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje*. 2013.
- UN Women, UNFPA, WHO, UNDP dhe UNODC. *Pakoja e shërbimeve thelbësore për gratë dhe vajzat subjekt i dhunës: Elementet kryesore dhe udhëzimet e cilësisë*. New York: Selia e UN Women, 2015.
- UN Women. *Një sintezë e evidencës mbi mbledhjen dhe përdorimin e të dhënave administrative mbi dhunën ndaj grave*. New York, 2020.
- UN Women. *Pakoja e shërbimeve thelbësore për gratë dhe vajzat subjekt i dhunës – Moduli 7: Udhëzime për vlerësimin e kërkesave për burime për një paketë minimale të shërbimeve për ndërhyrje të zgjedhura në Programin e Përbashkët Global të OKB-së për Shërbimet Thelbësore për Gratë dhe Vajzat Subjekt i Dhunës dhe më gjerë*. 2020.

UN Women. *Thapathali, Kathmandu, Nepal: Zhvillimi i Kornizës së Vlerësimit të Kostove dhe Vlerësimi i Kostove të Instrumenteve për Barazinë Gjinore në Nepal*. Pa datë.

UN Women/Zyra Rajonale për Azinë dhe Paqësorin. *Manual për vlerësimin e kostove të një pakete të ndërhyrjeve multidisiplinare për gratë dhe vajzat subjekt i dhunës*. Tajlandë, 2013.

UNICEF. *Udhëzime të propozuara dhe mjet për vlerësimin e kostove të fuqisë punëtore sociale*. 2022.

WAVE. *Hartëzimi: Mbledhja e të dhënave administrative nga shërbimet e mbështetjes për gratë në Evropë, linjat kombëtare të ndihmës për gratë, strehëzat për gratë dhe qendrat për gratë*. 2015.

WAVE. *Raporti i vendit: Statusi dhe vlera e shërbimeve të specializuara për gratë në parandalimin dhe trajtimin e dhunës me bazë gjinore ndaj grave*. 2023.

Ky dokument politikash është hartuar nga Nicole Farnsworth dhe Eleta Shala për Rrjetin e Grave të Kosovës (RRrGK) me kërkesë të AWEN. Autorët falënderojnë anëtarët e AWEN për kohën dhe durimin e tyre në ofrimin e të dhënave të gjera që informuan analizën. Gjithashtu, falënderojnë Zoe Spyropoulos për mbështetjen e saj në realizimin e shqyrtimit të literaturës ndërkombëtare që ndihmoi në metodologji.

Ky dokument është financuar nga Asistenca Suedeze për Zhvillim dhe Bashkëpunim (Sida). Përmbajtja është përgjegjësi e vetme e autorëve dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet dhe interpretimet e Sida.

